

ΤΑ ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

21
3858
13-12-1961

Μία επιστολή του στρατηγού Σκουλά εις απάντησιν εις τον κ. Κελαϊδή

Υπό του στρατηγού κ. Σκουλά ελάβομεν και δημοσιεύομεν την κάτωθι επιστολήν, εν συνεχεία δε και την περιγραφήν περί Χατζή Μιχάλη Γιάνναρη γραφείσαν προς τον πρόταγμα της 'Ελληνικής Δημοσιογραφίας Βλ. Γαβριηλίδην, η οποία αποτελεί τὰ απομνημονεύματά του, τὰ οποία δυστυχώς δὲν ἐδημοσιεύθησαν μέχρι τέλους λόγω της ἐκκρήσεως των Βαλκανικῶν πολέμων.

Ἀγαπητέ κ. Διευθυντά, Ἐξεδόθη καὶ κυκλοφορεῖ, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, βιβλίον τιλοφορούμενον «Ἐνας Γέρω—Παπᾶς» ὑπὸ τοῦ καταγεμένου ἀπὸ τὸ Ψηλᾶ—Μουρῆ τῶν Σφακιῶν συνταξιούχου δικηγόρου Στ. Κελαϊδῆ ὅστις ὡς ἀναφέρει εἰς αὐτό, δὲν ἔγραψεν ἱστορίαν, «διότι αἱ ἱστορίαι περιέχουν πολλὰ ψέμματα, ἀλλὰ «Παραμῦθι, καὶ γι' αὐτὸ ὅσα γράφει εἶναι ἀληθινά».

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο περιήλθε καὶ εἰς χεῖρας μου τὸ διεξήλθον δὲ μετὰ προσοχῆς καὶ κατ' ἐπανάληψιν, διότι ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν ἱστορίαν, ἐνδιαφέρομαι δὲ, ἀμέσως, καὶ δι' ὅρισμα ἐνα στοιχεῖα, τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ περιεχομένου.

Ἐπισημασθέντες ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῷ περιεχομένης οὗσης εἶναι, ὅτι διὰ τὴν ἔξαρσιν τῆς δράσεως τῶν Σφακιανῶν εἰς τὰς ἐπαναστάσεις καὶ τὴν προβολὴν τῆς συμβολῆς τοῦ Π. Κελαϊδῆ κατ' αὐτὰς περιέχει ὑπερβολὰς.

Διὰ τὴν προπαρασκευὴν καὶ ὀργάνωσιν, τὴν ὕψωσιν τῆς σημείας τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῶν Λακκιωτῶν καὶ τὴν ἐναρξίν τοῦ ἀγώνος τοῦ 1866—69, περιέχει ἀνακριβεῖας. Διὰ δὲ τὴν καταγωγὴν καὶ δράσιν τῆς οἰκογενείας Γιάνναρη, τῶν Λακκῶν, ἀναφέρει ἔνδεχομένως Πλάνας ὑπαιτιούς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑπερβολὰς, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπεδίωξε καὶ ὁ ἴδιος «να γίνεταί κοινὴ, ἔστω καὶ κακὴ διὰ τοὺς Σφακιανούς, ἡδύνατο, ἂν δὲν ἐπρελε ὁ κ. Σ. Κελαϊδῆς νὰ μὴ λησμονήσῃ, ὅτι «Μεχρὶ γὰρ τοῦδε ἀνεκτοῦ οἱ ἔπαινοι εἰσι περὶ ἑτέρων γραφόμενοι ἐφ' ὅσον ἂν ἕκαστος οἴηται ἰκανὸς ζῆλαι δρᾶσαι τὸν ἀνέγνωσεν» ὡς εἰς τὸν Ἐπιτάφιον τοῦ Περικλέους ὁ Ἱστορικός Θουκυδίδης ἀναφέρει.

Προκειμένου περὶ τῶν ἀνακριβειῶν διὰ τὴν, ὑπὸ τῶν Λακκιωτῶν Προπαρασκευὴν καὶ ὀργάνωσιν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1866—69, τὴν ὕψωσιν τῆς Σημαίας τῆς ἐπαναστάσεως 1866—69, τὴν ἐναρξίν τῶν ἐχθροπραξιών, καὶ τὴν καταγωγὴν καὶ δράσιν τῆς οἰκογενείας Γιάνναρη τῶν Λακκῶν, εἶναι δυνατὴ καὶ ἡ ἀδιαφορία, διότι ὑπάρχουν ἀφθονοὶ καὶ ἀμενδεῖς περὶ αὐτῶν ἱστορικαὶ πηγαι, καὶ εἶναι γνωστὸν, ὅτι «ἐρχεται τ' ἀληθὲς εἰς φῶς οὐ ζητούμενον, ἐν ἔθρομικοντα δι' ἔτεσι μηδεὶς ἂν λάθοι πονηρὸς ὄν».

Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀναφέρει καὶ ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν Περικλῆ του, ὅτι «οὕτως εἰσθε πάντῃ χαλεπὸν καὶ δυσθῆρατον ἱστορία τῆλθῆς, ὅταν οἱ μὲν ἕστερον γεγονότες τὸν χρόνον ἔχουσιν ἐπιπροσθόντα τῆ γνώσει τῶν πραγμάτων, οἱ δὲ τῶν πράξεων καὶ τῶν βίων ἡλικιωτέες ἱστορίαν, τὰ μὲν φθόνους καὶ θυμῶναι, τὰ δὲ χαριζόμεναι καὶ κολακεύουσα, λυμῶνται καὶ διατρέφει τὴν ἀλήθειαν».

Παραδίδοι εἰς ὑμᾶς, κ. Διευθυντᾶ τὸ ὑπὸ χρονολογίας 9,10,

11 καὶ 12 τοῦ Σεπτεμβρίου 1912, φύλλα τῆς Ἐφημερ. Ἀθηνῶν «Ἀκρόπολις» εἰς τὰ ὁποῖα ἔχουν δημοσιευθῆ αἱ συνεντεύξεις εἰς Μάλεμε τοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῶν καταλθόντος εἰς Χανιά διευθυντοῦ τῆς ἐν λόγω Ἐφημερίδος Βλ. Γαβριηλίδην μετὰ τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ Κρήτης Χ' Μιχάλη Γιάνναρη, καὶ παρακαλῶ ὅπως ἀναδημοσιεύσῃτε, εἰς τὴν ἐγκριτοῦ ἡμῶν ἐφημερίδα τὰς συνεντεύξεις αὐτὰς πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας.

Χανιά 31—1—1961
Μὲ πολλὴν ἐκτίμησιν
Ἀγ. Σκουλάς

Ἐν συνεχείᾳ δημοσιεύομεν τὴν εἰσαγωγὴν καὶ περιγραφὴν τῆς προσωπικότητος τοῦ Χατζῆ Μιχάλη Γιάνναρη γραμμένη ἀπὸ τὸν Βλάση Γαβριηλίδην.

«ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ»
Ἀθῆναι Κυριακῆ 9 Σεπτεμβρίου 1912.

«Τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ ἥρωος τῶν Κρητικῶν Ἐπαναστάσεων καὶ ἡδῆ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλ. Μεγαλονήσου κ. Χατζῆ - Μιχάλη Γιάνναρη».

ΠΙΣΤΙΣΤΗ

«Θυμᾶσθε τὸ βί-ά-βι πού ἐντὶ δεκάρας ἐνημεροῦσάν τὴν συγκοινωνίαν τῶν πλατεῶν Ἄν. Ὀμονοίας καὶ Συντάγματος; Πού εἶναι τώρα; Τι ἀπέγιναν, ἀφ' ὅτου ἐξεθρονίσθησαν ἀπὸ τὸ ἠλεκτρικὰ τρέμ. Ἄν ὑπάρχουν εὐαίσθητοι πρὸ ἔρωτοῦν, ἄς μάθουν ὅτι πάντοτε ὑπάρχει ἵσος διὰ τὴν ζωὴν. Εἶναι ἀκόμη τόσο ἐκρὸς ὁ γήινος γλόβος...»

Θέλονται νὰ ταξιδεύσῃτε ἀπὸ Χανιά εἰς τὸ Μάλεμα—τὴν κατοικίαν τοῦ Χατζῆ Μιχάλη Γιάνναρη—ἐμπορεῖτε νὰ ἐκλέξετε μετὰ τὸ σούστας, λεωφορείου καὶ ἀμάξης. Καὶ τὰ τρία αὐτὰ μεταγωγικὰ ἔχου τὸ κοινὸν ὅτι θὰ τὰ βρῆτε προθυμότερα νὰ σᾶς κρημίσουν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ τῶν στηθάλασσο, πού χάσκει σπηλαιώδης κάτωθεν, παρὰ νὰ σᾶς

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ο ΙΛΑΡΟΣ ΔΟΤΗΣ

Χριστιανὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐκεῖνος πού μόνο δέχεται ἀπὸ τὸν Θεό, ἀλλὰ καὶ πού δίδει στὸν Θεό. Ἡ σωτηρία πού προσφέρει ὁ Θεὸς στὸν ἀνθρώπο ποτέ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταβληθῆ σὲ νεκρὴ θάλασσα. Πρέπει νὰ γίνεταί ρυακὶ ἀπὸ τὸ ὅποιον κι' ἄλλες διφασμένες ψυχές νὰ πίνουν. Ἐκεῖνος πού λέγει ὅτι εἶναι Χριστιανὸς καὶ τὸν χριστιανισμό του δὲν τὸν ἀντανაკλᾷ λέγει ψέμματα, εἶναι ὑποκριτής. Ἡ σωτηρία ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς σωτηρίας.

Δὲν δυσκολευόμαστε καθόλου νὰ ξεδοθεθῆμε γιὰ κάποιο πρόσωπο πού ἀγαποῦμε. Θυσία γινόμαστε γιὰ τὰ παιδιά μας, γιὰ τὸ σπῆτι μας. Γιατὶ Διότι αἰσθανόμεθα τὸν δεσμό καὶ τὴν εὐθύνῃ μας. Δὲν αἰσθανόμεθα ὅμως τὴν ἴδια εὐθύνῃ ἀπέναντι ξένων. Ἡ συγγένεια, ἡ φίλια, αἱ σχέσεις δημιουργοῦν ἄχι μόνον προνόμια ἀλλὰ καὶ σοβαρὲς εὐθύνες. Καὶ ὅμως οἱ εὐθύνες τῆς ἀγάπης δὲν εἶναι βαρετέες εὐθύνες.

μεταφέρουν εἰς τὸν πρὸς ὄνθρον. Τόσον καλά διατηροῦνται οἱ δρόμοι τῆς Κρήτης. Ἡ Κρητικὴ Κυβέρνησις, ἀπορροφουμένη τελείως μὲ τὰ ζητήματα τῆς ὀψίλης πολιτικῆς, δὲν καταδέχεται νὰ φροντίσῃ περὶ ἀκίρροστροφίας τῶν δρόμων.

Ἄλλὰ τί ἐστὶ ἀμαξία; Εἰς τὴν διάλεκτον τῆς ὑπαίθρου Κρητικῆς συγκοινωνίας, ἡ κομπώδης λέξις ἀνήκει εἰς τὰ ἐξόριστα αὐτὰ βιζ-ά-βι τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ κακόμοιρα... Ἐξοκαλοῦσθον ἀκόμα ἀγκομαχοῦντ', ροδισσακισόμενα, βιοπαλαίοντα. Ἐξόριστα, μακρὰν τῆς μεγάλης κομποπέλεως, μακρὰν ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις τῶν, ἀπὸ τὴν ὀδριότητα τῆς πρωτεύουσας ἀνίγκης ζωῆς. Ἄλλ' ἔστω πρὸς παρηγορίαν τῶν ὀπροβιβασμῶν. Δὲν λέγονται περὶ βιζ-ά-βι, ἀλλ' ἀμαξία. Δὲν ἠγάσαστε πῶς κοινοὶ ἠητοὶ γίνονται βασιλεῖς περιπληνθέντες μετὰ τῶν Ἀφρικανῶν. Ἄλλὰ γιὰτι πᾶμε τόσο μακρὰ; Μήπως ὁ παλκοκαρομένος μας διεθνῆς (1) σιδηρόδρομος, ὁ δισαχίζων τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ Ἀθῆνας μέχρι συνόρων, δὲν εἶναι ὁ ἀπόμαχος, τὸ ἄχρηστον ἀποφθόρι, κάποιος Ἐθροπαικῆς ἐπαρχίας. Μάπως καθ' ὅμοιον τρόπον δὲν γινώσκουσιν οἱ ἄλλοι...

καὶ ὅστερας, διαφορᾶς ἐκροσῶδες καλοφαγίτες, πού πρὸ μέρου τῶ θεατρικὰ μας μουσικὰ μᾶς τὰ ψυχῶν γὰ καὶ κέντρα; Τὸ Ἀθηναϊκὸν στερέωμα κρατεῖ τοὺς ἀστέρας πρώτων μεγέθους, ὁ δὲ ζέφυρος διευθύνει νὰ ὀπολείματα πάσης φαιτομφέλης ἀλλοτ, χωρὶς τί ποτε νὰ ἐμποδίσῃ, ὥστε ἐκεῖ ἄλλοι ν' ἀναδεικνύωνται ἀπὸ τὰ ὀπολείματα αὐτὰ ἄλλοι Σείριοι; Ὑπάρχει πάντοτε ἀνατολὴ ἀνατολικότερα, καθὲ Ἀνατολῆς...

Μετὰ τετράωρον ἀμοιβερὸν μίαν ἔχετε ἐνώπιόν σας τὸ Μάλεμα.

—Τὸ σπῆτι τοῦ Ἀρχηγοῦ; Εἰς τὴν ἐρώτησίν σας δεκά βράκες θαβροήσουν ἀφίνουσαι

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4ην

νες, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης πού προκαλοῦν χαρὰ ἀντὶ δυσφορίας.

Γιὰ νὰ θεῖθ κανεὶς στὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνάγκη πρῶτα νὰ σχετιοθῆ μὲ τὸν Θεόν, νὰ τὸν ἀγαπήσῃ. Δυστυχῶς ἐπειδὴ οἱ περισσότεροὶ τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων εἶναι πραγματικὰ ξένοι πρὸς τὸν Θεόν, γι' αὐτὸ καὶ δὲν τοὺς ἐνδιαφέρουν αἱ ἀνάγκαι τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ. Βλέπουν κάθε πνευματικὴ προτροπὴ γιὰ τὸ δίδειν ὡς «ἐκτροπήν» τοῦ πνευματικοῦ. «Ἄς μὴν ἐχθροβόμε ὅμως κι' ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ ὅτι γιὰ νὰ δώσῃ γάλα ἡ ἀγέλαδα καλὸ καὶ ἀφθονοῦ χρειάζεται τὴ τροφῆ. Τροφῆ πνευματικὴ χρειάζεται καὶ ὁ κόσμος. Τὸ πρῶτο μέλημά μας δὲν πρέπει νάναί τὸ ἄρμεγμα, ἀλλ' ἡ διατροφή τῶν ἀνθρώπων μ' ἐκεῖνο τὸ θεῖο φαγητὸ πού ἔχει ἀνάγκη. Κι' ἡ μεγαλύτερη ἀνάγκη κάθε ἀνθρώπου εἶναι ἡ συσχέτισις μὲ τὸν Δημιουργὸν διὰ τοῦ Σωτῆ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4ην

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης

τὴν καρέκλαν τοῦ παροδίου καφφενείου, εἴκοσι μπότες θά πάρουν θέσιν παραλλήλως κάθεται πρὸς τὸ ἔδαφος καὶ δέκα λιχανοὶ ἢ δεῖκται θά τεντωθούν.

— Νά ἐτσειά, ἀφενεντικό. Ἐτσειά, θωρεῖς το; Ἐτσειά στές καλαμιές...

Στρέφεισθε πρὸς τὴν παραλίαν. Ἀκριβῶς παρὰ θῖν' ἄλος, χωριστὰ ἀπ' ὄλον τὸν συνοικισμόν τοῦ χωριοῦ, μεμονωμένον ἐντελῶς, δεικνύεται τὸ σπίτι τοῦ γηραιοῦ ἀρχηγοῦ Κυδωνίας. Δασύ πλαίσιον ἀπὸ καλάμια, κλίνοντα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου, τὸ καθιστοῦν ἀδιόρατον.

(Συνεχίζεται)

ΤΑ ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία έπιστολή του στρατηγού Σκουλά εις απάντησιν εις τόν κ. Κελαϊδῆν

Β

Ο Ἀρχηγός αὐτῆν τὴν στιγμὴν λείπει ταξίδι εἰς 12ωρον ἀπόστασιν. Μέσα εἰς τὰς πτωχώσεις τῶν Λευκῶν Ὁρέων. Καβάλλα στὸ μουλάρι. Αὐτὸς δὲ φέρων καβάλλα στὴ δική του ράχι, 80 ὀλόκληρα χρόνια, παρακαλοῦμεν...

Ἡ βνοὴ τῆς πατριρχικῆς νοικοκυρωσῆς χτυπᾷ ἀμέσως στὸ μάτι τοῦ ἐπισκέπτου. Ὡς πρὸς τὴν ταξιδεῖται τῶν πραγμάτων, τὴν δίσταν, τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικόν. Ἐν τούτοις θὰ εὕρισκε ὀλίκον διὰ τὸ ὁμνήσῃ οὐ μόνον ἕνας Ὀμηρος, ἀλλὰ καὶ ἕνας καταγραφὴς πρωτεοουσιανικῶν αἰθουσῶν. Ἡ αὐτὴ κατάσκιος ἀπὸ δένδρα. Ἐνα εὐμορφόσκυλο, ὁ «Λύχος», δίδει εἰδοποιήσιν περὶ παντὸς διαβάτου ἢ ἐπισκέπτου. Χωρὶς οὐδέποτε νὰ διασκελίζῃ τὸ κατῶφλι τῆς θύρας. Συνειθισμένους εἰς αὐστηροτάτην πειθαρχίαν. Ἐνα ἄλλο κουταβάκι, ὀλόπαχο, ματαίως ἀγωνίζεται νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸ χεῖλος τοῦ κοφινίου πού τὸ ἔρριψαν, χρησιμοποιοῦν πρὸς τοῦτο τὰ μόλις φυτρώοντα, προζυμοειδῆ ποδαράκια του καὶ τὰ κλάυθηρα γαυγίσματα του. Ἡ ὑπέρβεια ἀντλεῖ δραστηρίως νερὸ ἀπὸ τὴν τρόμπα. Παρα πέρα παχεῖα ἀχυροστιβάς περιμένει τὸ ἄλογο πού θὰ φθάσῃ κουρασμένο νὰ ξεπλωθῇ. Μικρὰ δίοδος διὰ μέσου τῶν καλαμιῶν ὀδηγεῖ εἰς εὐφρόσунον, περιβόλι. Κεχριμπαρένια σταφύλια, ὀλόθροσα τοιλιζῶν τὰ κλίματα. Χνουδάτα ροδάκινα στὶς ροδακιγιές. Ὅλα ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ γηραιοῦ πολεμιστοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ μαχητικὸν μένος ἀνὰ μέσον τῶν φοράγγων, μετέβαλεν ἢ ἠλικία εἰς ἀκέρωτον τρυφρότητα καὶ περιπάθειαν πρὸς τὴν μοσχοβολοῦσαν ἀναπνοὴν τῆς φυτικῆς βλαστήσεως.

Ἡ θάλασσα, πού ξεπλώνει τοὺς ἀφρούς τῆς ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ σπιτιοῦ, ἀκάματος εἰς βυχηθμοὺς καὶ ἰωδούχους αὖρας, ὁ κῆπος ἀπὸ τὴν ἄλλην καὶ ὁ ἀπέραντος οὐρανός ὁ ὀλογάλανος, τοῦ ὁποίου ὁ ἥλιος δὲν φλογίζει ποτὲ ἐκεῖ κάτω—τὸν ἀφίνει ἢ θάλασσα;— καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ψῆχος ποτὲ δὲν γίνεται ἀφόρητος, εἶναι οἱ τρεῖς μεγάλοι μαστοί, ἀπὸ τοὺς ὁποίους βυζαίνει τοὺς χυμούς κατὰ τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως καὶ διατηρεῖ ἀμόρατα τὰ ρόδα τῶν παρεῶν του ὁ κ. Χατζῆ Μιχάλης Γιάνναρης.

Ἡ ζωὴ του περνᾷ τώρα κανονικῶς, ὡς ἐκκερμῆς ὀρολογίου. Ἐστὶ συντηρεῖ τὴν ὑγείαν του, καὶ τὴν ἀκμὴν του περίφημα. Οὐτε κιννίζει, οὔτε κρασί πίνει, ὅπως ἄλλοτε. Κοιμάται τὸ βράδυ στὰς ἑννεὰ καὶ σηκῶνεται στὰς πέντε. Ποτὲ ὁ ἥλιος δὲν τὸν βρίσκει στὸ κρεβάτι. Μετὰ τὸν περίπατόν του στὸ ἀμπέλι καὶ στὴν ἀκρογιαλιά, πρόγευμα. Ἴδου εἰς τί συμιστάμενον. Τοῦ εἰς ἀφθονον, ἀνάμικτον μὲ μέλι καὶ γιοῦρτι τῆς σακκοῦλας. Δὲν

ἤξεύρω τί γούστο παρουσιάζει τὸ μίγμα αὐτό, ἀλλὰ τοῦ εἶναι προσφιλέστατον. Τὸ γεῦμα—ἀκριβῶς στὰς 12—χόρτα, ψάρια, γιοῦρτι, φρούτα. Κρέατος ἀποχή. Ὁ δειπνός, ὅτι καὶ τὸ πρόγευμα. Ὡρα δὲ δειπνοῦ... ἢ ἀπογευματινῆ.

Ἐως πέρυσι ἔκαμεν τακτικὰ τὸ πρῶν θαλάσσια λουτρά. Ἀλλὰ τοῦ τὰ ἀπηγόρευσαν οἱ ἰατροί. Τώρα περιορίζεται νὰ καμρώνῃ τὰ κύματα καὶ νὰ βοτάρῃ στὴν ἀκρογιαλιά, ἐνῶ ἡ λευκότης τῆς κυματιζούσης εἰς τὴν αἶθραν γενειάδας του ἀμιλλάται μὲ τὴν χεῖτην τῶν κυμάτων, πού ζεποῦν ἀφρίζοντα παρὰ τοὺς πόδας του. Ἐνα περιβάλλον θεῖον. Τέτοιο πού νομίζει ὅτι τὸ παρὶ ἀδύνατον νὰ γεράσῃ καὶ ὁ γέρος ποτὲ δὲν πεθαίνει. Τὸ γραφικόν αὐτὸ περιβάλλον καὶ ἡ καθαρά του ἀτμόσφαιρα, εἶναι ἀναμφίβολως ἐκεῖνα πού ἐμπνέουν τὸν ἐρημίτην τοῦ Μάλεμα τὰς κρυσταλλικὰς περὶ τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων σκέψεις, τὰς ὁποίας μεταίως ζητεῖ κανεῖς μεταξὺ τῶν κοκκορευομένων ἐξ ἐπαγγέλματος πολιτικῶν εἰς τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν Χανίων, τὴν βαρεῖαν ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν παθῶν καὶ τῶν κομματικῶν παστατζιδικῶν...

Πολλάκις ἐπίσης ἀκούει κανεῖς τὸν ἐρημίτην τοῦ Μάλεμα νὰ ὑμνολογῇ μὲ ἐπαγωγὸν τρόπον καὶ ἰδιόρρυθμον σκῆψιν τὴν παντοδουναμίαν καὶ τὴν πάνσοφίαν τοῦ Θεοῦ, ὅταν κάθε πρῶν παρακολουθῇ τὴν αὐξήσιν κάθε βλασταριοῦ εἰς τὸν

κῆπόν του καὶ τὸν ὄργασμόν τῆς γῆς εἰς πρασινίζουσαν χλόην ἔπειτα ἀπὸ εὐεργατικὴν βροχὴν ἢ δταν τὸ βράδυ μετὰ τὸ δειπνὸν στρέφῃ ρεμβάζων τὸ βλέμμα πρὸς τὸν κατὰστρον οὐρανόν.

Μοῦ φαίνονται, λέγει, πολὺ ἀνόητοι κάποιοι ὄλισται. Πού ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ. Ἀκουσα ὅτι θεοσεβέστεροι ἄνθρωποι εἶναι οἱ ἀστρονόμοι. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικον. Αὐτοὶ ἀντιλαμβάνονται κολλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως. Ἐντούτοις ἡ ἐπιστήμη σοῦ λέγει—ὁ ἄλλος παραδέχεται τὸ καὶ τὸ. Μὰ οἱ ἀστρονόμοι δὲν εἶναι ἐπιστήμονες; Ἄλλως τε ὅλοι παραδέχονται ὅτι ἡ «Ἐπιστήμη» στὸ κάτω—κάτω δὲν διδάσκει τίποτε θετικόν περὶ τοῦ κόσμου τούτου. Ἀλλὰ τότε γιατί νὰ λέγε «Ἐπιστήμη» ὅ ἐστι «γνώσις»; Καταλληλότερο ὄνομα θὰ ἦτο κατὰ τὴν ἰδέαν μου «Ἐρευνα».

Τὰς πνευματικὰς τὸ ἀπολούσεις ὁ κ. Χατζῆ—Μιχάλης Γιάνναρης ἀφ' οὗρου πρὸ ἑτῶν ἐδήλωσεν ἀποχὴν ἀπὸ τὰ πολιτικὰ τῆς πατρίδος του—καὶ τώρα, ὡς γνωστόν, δὲν ἀσκεῖ τὰ Πρωθυπουργικά του καθήκοντα, δώσας παραίτησιν, τὴν ὁποίαν ὅμως τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως ἐπίμενον νὰ μὴ τὴν θεωρῶν δεκτικόν—τὰς ζητεῖ εἰς τὰς ἀναμνήσεις του, εἰς τὴν ἀνασκάλευσιν τοῦ πλήθους τῶν σημειώσεων καὶ τῶν ἐγγράφων του.

Συνεχίζεται

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΑ

ΑΤΛΑΝΤΙΣ - Ο.Φ.Χ. 2-1

Με σκορ 2-1 ἐνίκησε ἢ Ἀτλαντίς τὸν ΟΦΧ τὸ ἀπόγευμα τῆς παρελθούσης Κυριακῆς εἰς τὸ Στάδιόν μας. Ὁ ἀγὼν ἦτο διὰ τὸ τοπικόν ποδοσφαιρικόν πρῶτάθλημα Α' κατηγορίας.

Πολλές ἑκατοντάδες φιλάθλων παρηκολούθησαν τὸν ἀγῶνα ἀλλὰ ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς ἦτο μέτριος. Ἐλαχίστες δυνατές φάσεις παρουσιάσασε. Ἡ Ἀτλαντίς στὰ πρῶτα 25 λεπτά ὀπῆρε ἀνωτέρα τοῦ ΟΦΧ. Ἐδημιούργησε ἀρκετὰς καλὰς ἐπιθέσεις ἐπέτυχε δὲ δύο τέρματα διὰ τοῦ Ζεβελάκη τὸ ἕνα στὰ πρῶτα λεπτά τοῦ ἀγῶνος ἀπὸ μακρυνὸ σοῦτ τὸ δὲ ἄλλο περὶ τὸ 25 λεπτὸν σὲ μία σύγκυση εἰς τὴν ἐστίαν τοῦ ΟΦΧ.

Ὁ ΟΦΧ ὅμως ἀντεπετέθη μετὰ τὸ 25 λεπτὸν καὶ ἐμείωσε τὸ σκορ εἰς 2-1 ἀμέσως σχεδόν. Μέχρι λήξεως τοῦ ἡμιχρονίου ἐκράτησε μία ἐλαφρὰ ὑπεροχὴ ἀλλὰ ἡ ἐπιθετικὴ του ἐχώλινε εἰς τὴν τελικὴν προσπάθειαν καὶ τὸ ἡμιχρόνιον ἔληξε τελικὰ μὲ 2-1 ὑπὲρ τῆς Ἀτλαντίδος.

Κατὰ τὸ δεῦτερον ἡμιχρόνιον τὸ παιγνίδι συνεχισθηκὲ

μὲ τὸν ἴδιον ρυθμὸ τοῦ πρώτου. Ὁ ΟΦΧ ἐξαπέλυσε ἀρκετὰς ὠραῖες ἐπιθέσεις ἀλλὰ ὁ τερματοφύλαξ Κορτσιδάκης ἦτο στὶς καλὰς τουτὴνΚυριακὴν καὶ δίδωσεν ἀρκετὰ δύσκολα σοῦτ.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιθετικὴ τοῦ ΟΦΧ δὲν ἐκινήθηκε μὲ τὴν γωνίαν τῆς ζωντανίας. Πού ἦτο ἡ θαυμασία προσπάθεια τῆς περασμένης Κυριακῆς πού μὲσα σὲ εἴκοσι λεπτά εἶχε πετύχει 3 τέρματα; Ἴσως ἢ πεντάδα νὰ μὴ ἦτο σὲ φόρμα, ἔτσι συμβαίνει στὸ ποδόσφαιρο. Ἡ λήξις τοῦ ἀγῶνος βρῆκε τελικὰ νικητήριαν τὴν Ἀτλαντίδα. Διεκρίθησαν οἱ Κορτσιδάκης, Κουβαριτάκης καὶ Ζεβελάκης ἀπὸ τὴν Ἀτλαντίδα καὶ ἀπὸ τὸν ΟΦΧ ὁ Μπουζάκης.

Ἡ διαίτησις τοῦ κ. Μακράκη παρὰ τὸ δύσκολον τοῦ ἀγῶνος καλὴ.

ΙΚΑΡΟΣ—ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ 3-2

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς διὰ τὸ τοπικόν πρῶτάθλημα Β' κατηγορίας συνητηθήσαν εἰς Γαλατὰ αἱ ποδοσφαιρικαὶ ὁμάδες Ἰδομενέως καὶ Ἰκάρου. Νικητρία τοῦ ἀγῶνος ἀνεδείχθη ἡ ὁμάς τοῦ Ἰκάρου μὲ τὸ σκορ 3-2.

ΤΑ ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία ἐπιστολή τοῦ στρατηγοῦ Σκουλά εἰς ἀπάντησιν βιβλίου εἰς τὸν κ. Κελατῆν

3ον Εἰς τὰς ἐφημερίδας του καὶ εἰς τὴν ἀρκετὰ ποικίλην διὰ πολεμιστὴν βιβλιοθήκην του, ὅπου ἐκτός τῶν «Θρησκευτικῶν μελειῶν τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ παικίλων ἱστοριῶν τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, διέκρινα καὶ ἀιγιήματα τοῦ Ροῖδη καὶ περιηγήσεις τοῦ Σταγλεῦ καὶ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ ποιήματα τοῦ λάρδου Βύρωνος κλπ.

Πρὶν τὸν ἰδῶ κατὰ πρόσωπον, ἢ συστοιχία τῶν ὄπλων τοῦ διεπρέχει τοὺς τοίχους καὶ κατὰ ἀγαρμπες φωτογραφίες με βλοσυρά βλέματα, μ' ἔκαμαν νὰ τὸν φαντάζωμαι ὑπὲρ τὸ δέον πλήρη στρατιωτικῆς τραχύτητος.

Ἄλλὰ τὰ γαλανὰ, φωτεινὰ, γεμῆτα καλωσύνην μάτια του, ἢ ἰσχυρὰ ἀλλὰ μεταλλικὰ καὶ με κάποιαν ἀπάρχρωσιν ρυθμοῦ τοῦ Κρητικοῦ Ἰδιώματος φωνῆ του, μοῦ ἔδωσαν, ὅταν τὸν ἐγνώρισα θελκτικὴν ἐντύπωσιν. Ἡ μάλλον τὸν ἀποδεικνύουν προνομιούχον Πρωτέα. Ὅσον φοβερὸς καὶ στυγνὸς εἰς τὰς μάχας, τὸσον γλυκὺς καὶ ἐράσιμος εἰς τοῦ καλοῦ καιροῦ τὰς συναναστροφάς.

Ἀνάστημα πρωτίστου μεγέθους. Γιγάντης ἀληθοῦς. Τὰ φρύδια του καμαρωτὰ, βασύτατα, ποῦ καὶ γιὰ μουστάκια θὰ ἦσαν εὐρωστόματα ὡς πρὸς πολλοὺς. Ἄλλ' εἰς προηγούμενα φύλλα ὄρκετὰ ἐλάλησαμεν περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τούτων.

Ὅπως θὰ ἴδῃτε καὶ εἰς τὰ γραφόμενά του, δὲν παραλείπει, ἀρέσκειται σχεδὸν τονίζων, ὅτι εἶναι ἀγαρμπατοῦ.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ ψαλτήρι καὶ τὸ ὀκτώηχι ὀπετέλουν τὸ εκπαιδευτικὸν σύστημα ἐπὶ Τουρκοκρατίας, αὐτὰ δὲ ἐβιδάχθη ἀπὸ τὸν πατέρα του, πομπάν, καὶ ὁ κ. Χατζῆ—Μιχάλης Γιάνναρης. Ἄλλ' ὁ ὁποῖος παρ' ὄλην τὴν ἐνωρὶς ἐπίδοσιν του εἰς τὰ πολεμικὰ ἔργα, δὲν ἀφῆκε, τὸ κατὰ δύναμιν, ἀκαλλιεργήτους τὰς πρώτας γνώσεις του. Αὐτοδίδακτος μὲν, κατορθῶνας ὅμως νὰ συνδιαλέγεται λαμπρὰ καὶ νὰ γράφῃ—ἐξαιρέσει τῆς ὀρθογραφίας—ἐξαιρέτα. Γλῶσσαν ρέουσάν, ὁμαλῆν-ἄπταιστον σχεδόν. Ὡστε χυδαϊκὴν οὔτε Λογιαστικὴν—καίτοι τὴν τελευταίαν ζηλεῖται κάποτε—σχεδὸν ὁμαλῶς δημοσιογραφικὴν. Φύσει ἐκτάκτους φιλόπονος, ὄξυνσιος δὲ καὶ φιλοκαλιὰς δυνατῆς. Δὲν διατάζομεν νὰ εἰποῦμεν, ὅτι ἄρτια μὲρφοσις θὰ τὸν ἀνεδείκνυε λογοτέχνην. Εὐρῆκα ἰδιόγρα-

φα ποιήματά του—ἐκτός τῆς «Κρητικοπούλας»— τοῦ ἕνας γλωσσολόγος θὰ τὰ εὕρισκε πολῦτιμα διὰ τὴν καθαρότητα τοῦ Κρητικοῦ Ἰδιώματος, ὁ δὲ λοσογράφος διὰ τὸ περίεργα τὸν γαμηλίον ἐθμῶν.

Ἐλαβα τὴν τιμὴν νὰ ἐπιφορτισθῶ ἀπὸ τὸν πολυσεβαστον πρεσβύτερον τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων του. Ἐφοβήθη τὴν γλωσσικὴν πλημμυρίαν του. Μάταιος—κατὰ τὸ πλείστον—ὁ τιοῦτος φόβος. Ὅμοιοῦμεν ὅτι με ἄκραν φειδῶ ἐβάλαμε κάπου—κάπου πεννιά, ἐντελῶς ἀσημαντον, π. χ. ἔνεκα ὀρθότερας συντακτικῆς ἐκφορᾶς ἢ διὰ νὰ περικοψόμεν ασκόπους ἐπαναλήψεις, νὰ συντάσωμεν πολλιλογίας, νὰ σχετίσωμεν τὰ σχετικὰ, νὰ σαφηνίσωμεν σκετινὰ σημεῖα—ἀρῦόμενοι τὸ φῶς ἀπὸ προφορικὰς ἐπεξηγήσεις τοῦ συγγραφέως. Ἄλλως τε, ἐὰν ἐπροχωροῦσαμεν εἰς σοβαρὰς φραστικὰς ἰαλλοιώσεις, τὸ ἔργον θὰ ἔχανε μέρος τῆς ἀξίας, του, συσταμένης ὄχι μόνον εἰς

τὴν οὐσίαν τῶν γεγονότων ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μορφήν τῆς διηγήσεως αὐτῶν. Θὰ ἐγίνόμεθα ἔνοχοι ἱεροσυλίας.

Παραδίδομεν λοιπὸν τὸ ἔργον, ὅπως μὰς ἐδόθη, ἀρκεσθέντες αὐστηρῶς εἰς ἀπλήν ταξινόμησιν αὐτοῦ, ἐπιθεωρηθεῖσαν ἀπὸ τὸν συγγραφέα, καὶ οὐδὲν πλέον.

Ὁ ταξινομήσας
ΜΑΦΑΡΚΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΔΙΑΤΙ ΤΑ ΓΡΑΦΩ:

Διατί γράφω τὸ βιβλίον τοῦτο; Τίς ὁ σκοπὸς του; Διὰ ν' ἀπαντήσω εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα, παραπέμπω πρῶτα—πρῶτα εἰς τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

(Σημ. Ἀκρ.—Τὴν ἐπιστολήν ταύτην δημοσιεύομεν με τὰς συντακτικὰς τῆς ἐλλείψεως καὶ με μικρὰς μόνον διορθώσεις κατὰ τὸ ὀρθογραφικὸν μέρος). Ταῦτάγιον Ρωσσίας 13 Αὐγούστου 1874.

(Συνεχίζεται)

ΜΕΤΑΞΥ ΓΑΛΛΙΑΣ - ΑΛΓΕΡΙΑΣ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΣΥΝΤΟΜΩΣ ΑΙ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

ΑΘΗΝΑΙ 7. Τηλεγραφοῦν ἐκ Παρισίων ὅτι ἡ Τυνησία ἀνάλαβε νὰ μεσολαβήσῃ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀλγερινῶν ἐπαναστατῶν διὰ τὸν τερματισμὸν τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀλγερίαν.

Ὁ Τυνησιος πρόεδρος κ. Μπουρκίμπα θὰ εὑρίσκειται τὸ Σάββατον εἰς τὴν Ἑλβετίαν διὰ συνουσίας μετὰ Γάλλους καὶ Ἀλγερινῶν. Ὁ πρόεδρος Ντέ Γκὼλ ἐξήτησε τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Μπουρκίμπα καὶ τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὸ Παρίσι.

Θὰ διαλυθῇ τὸ ΣΕΑΤΟ;

ΑΘΗΝΑΙ 7. — Τηλεγραφοῦν ἐκ Μανίλλας ὅτι ἡ κυβέρνησις τῶν Φιλιππίνων ἐξέφρασεν εἰς τὰς κυβερνήσεις Ἀμερικῆς, Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας τὴν βαθεῖαν δυσἀρέσειάν της διότι τὸ ΣΕΑΤΟ ἰδὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν κρίσιν τοῦ Λόου καὶ θεωρεῖ τὴν συμμαχίαν αὐτὴν καταρρέουσαν. «Τὸ ΣΕΑΤΟ, γράφουν ἀφ' ἐφημερίδων Φιλιππίνων, δὲν πρόκειται πιθανώτατα νὰ ἐπιζῆσῃ τῆς διασκέψεώς του τὸν ἐπόμενον μῆνα. Ἰδιαιτέρως αἱ Φιλιππῖναι θεωροῦν ὅτι ἡ Ἀγγλία καὶ Γαλλία κατεδικασαν τὴν συμμαχίαν τῆς νοτιοανατολικῆς Ἀσίας εἰς παράλυσιν καὶ ἀποσύνθεσιν.

Πρὶν ὁμως αὐτὸς ἔλθῃ εἰς τὴν γαλλικὴν πρωτεύουσαν, θέλει νὰ ἔχῃ τὰς πρώτας ἐπαφὰς μετὰ τὸς δύο πλευράς. Ὁ Τυνησιος πρόεδρος ἐνόησε τοὺς ἐπαναστάτας, ἀποκρούει ὁμας τὴν ἀδιαλλαξίαν, ὁποθενδήποτε προερχομένην.

Πιστεύεται, ὅτι ὁ κ. Μπουρκίμπα, πρὶν ἀναχωρήσῃ εἰς Ἑλβετίαν—ὅπου θὰ ὑποβληθῇ καὶ εἰς θεραπείαν—θὰ ἔχῃ μίαν τουλάχιστον συνάντησιν μετὰ τὸν κ. Φερχάτ Ἀμπάς, ἐπιστρέφοντα αὐρίον ἐκ τοῦ τσιβιδίου του εἰς Ἀσίαν.

Ὡς ἀνεκοινώθη ὁ ὑπουργὸς Πληροφοριῶν τῆς Τύνιδος φθάσει αὐρίον εἰς Παρισίους ὅπου θὰ γίνῃ δεκτὸς ἀπὸ τὸν Ντέ Γκὼλ μεθ' οὗ θὰ συζητήσῃ τὰ τῆς συναντήσεώς του μετὰ τὸν πρόεδρον κ. Μπουρκίμπα.

ΤΟ ΛΑΔΙ ΚΑΙ Η ΛΙΡΑ

Ἡ τιμὴ τοῦ ἐλαίου εἰς τὴν ἀγορὰν Χανίων μετὰ βᾶσιν πεντάρι ἔκλεισεν χθέςκατὰ κιλὸ 16.

Εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν ἡ λίρα ἔκλεισε εἰς τὴν τιμὴν τῶν δρχ. 292,50.

Ἡ λίρα εἰς ἄλλου εἰς τὴν ἀγορὰν μας ἡγοράζετο πρὸς 293 καὶ ἐπώλειτο πρὸς 295

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΣ

ΤΑ ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία ἐπιστολή του στρατηγού Σκουλά εις ἀπάντησιν βιβλίου του κ. Κελαϊδῆ

4ον
Εὐγενεστάτη μοι κυρία
Σκαραμαγκά
Εἰς Βιέννην
Μικρὸς χρόνος παρήλθε
ἐκτοτε, ἀφ' οὗ διου προφορικῶς
ὕπεσχέθην ὑμῖν διτι ἤθελον
σὰς γράφει καὶ ἤθελον κατασ-
τρώσει καὶ ἀποστείλει ὑμῖν,
ἀπὸ ὧσων διὰ τῆς ὑποκινήσε-
ως Σας συνῆγραφα ἐκ τῶν
τοῦ βίου μου δεινοποθημά-
των.

Εἰς τὴν ἀργοπορίαν μου
ταύτην ὑπῆρξαν πολλὰ τὰ αἴ-
τια τῆς ἀναβολῆς, οὐχ ἥτιον
ζητῶ τὴν συγγνώμην Σ.

Προσκληθεὶς ὡς εἶπον ὑ-
μῖν ὑπὸ διαφόρων ὁμογενῶν
καὶ στενῶν φίλων νὰ περιγρά-
ψω τὰς περιπετείας καὶ τὰς
κακώσεις τοῦ βίου μας καὶ
τῶν συμπολιτῶν μου, δὲν ἔξε
πλήρωςα μέχρι τοῦδε τὴν ἀι-
τησίαν ταύτην, ἀτε δὴ δυσκο-
λευόμενος νὰ ποιῶ καὶ αἰ-
θις μνεῖαν θλιβεροῦ παρελ-
θόντος. Νῦν ὁμως ἵνα μὴ ἀ-
ποκρούσω ὁμοίαν πρότασιν,
συγκατανεύω εἰς ταῦτο συνει-
δως καὶ ἐγὼ αὐτός; διτι ἐκ
τῆς διηγήσεως ταύτης, ἔστω
καὶ ἀπλής, δυνατόν νὰ προκύ-
ψη τι, κινήσῃ τὴν περιέργει-
αν τῶν εὐθυφρονούντων φιλε-
λευθέρων ἀνδρῶν, καὶ αὐτῶν
ἐτι ἴσως τῶν καλουμένων πολι-
τικῶν.

Ὅμως, κυρία μου, ὅπως
εἶπον ὑμῖν ἐκ στόματος οὗτω
καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου ἐπα-
ναλαμβάνω, εἰς ἄνθρωπον,
ὡς ἐμέ, ἀγράμματον ἐντελῶς,
νὰ περιγράψῃ ἱστορικὰ γεγο-
νότα τριῶν ἐτῶν, 1866—9 εἶ-
ναι τῶσων δύσκολον, τοσοῦ-

τον ἀκατόρθωτο, οὐχ ἦτιον
θὰ ἐπιχειρήσω καὶ ἐπικαλοῦ-
μαι τὴν ἐπιείκειαν τῶν μεγα-
λοφρονούντων καὶ ἀγαθῶν πα-
τριωτῶν ὡς ὁμοίς.

Μένω μετὰ βαρυτάτου σε-
βασμοῦ καὶ ὑπολήψεως.

Ὅλος πρόθυμος τῶν ὁμε-
τέρων διαταγῶν

ΧΑΪΖΗ ΜΙΧΑΛΗΣ
ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ

Γράφων τὸ βιβλίον τοῦ-
το, αἰσθάνομαι διτι ἐπεχειρή-
σα ἔργον σοβαρότατον καὶ
μάλιστα ἐκτός τῶν δυνάμεών
μου, οὐχὶ βεβαίως πρὸς τέρ-
ψιν καὶ εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ
παρεκινήθην πρὸς τοῦτο καὶ
μοῦ ἐπεβλήθη γυνὴ εὐμαθῆς,
πολύγλωσσος, ἡ πρὸς τὴν ὁ-
ποῖαν ὡς ἀνωτέρω ἐπιστολή,
κ. Εὐγενία Π. Σκαραμαγκά
ἔξ, Ἠλείου, ἀνατραφεῖσα
εἰς Βιέννην, τὴν οἰκίαν τοῦ
Σίνα, ἔγραψε μάλιστα αὕτη
κατὰ τὸν τριετῆ ἀγῶνα τῆς
Κρήτης ἄρθρα σοβαρὰ εἰς τὴν
Γερμανικὴν, ὑπερασπιζομένη
τὴν αἱματοκυλιωμένην Κρήτην
καὶ συνῆβροισε συνεισφορὰς
ὕπερ τῶν τραυματιῶν Χριστι-
ανῶν, ἀποστείλασα ταύτας εἰς
Ἀθήνας διὰ τῶν Ἑλλήνων
προξένων.

Πολλοὶ πολλάκις φίλοι καὶ
ὁμογενεῖς μὲ συνεβούλευσαν
νὰ γράψω. Καὶ ὁμως μόνον
ἡ ἀνωτέρω Εὐγενία μὲ κατέ-
πεισε διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων
τῆς νάρχιζω νὰ γράψω σημει-
ώσεις. Τρεῖς φορές κατέσχισα
τὰ γραφθέντα, διότι δὲν μοῦ
ἤρεσαν. Δὲν ἤμου εἰς κατὰ-
στασιν νὰ συναρμώσω τὰ γε-
γονότα. Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιον
τοῦ Ἐμ. Ἰ Τζεπέτου, ἀγνι-

στοῦ καὶ ἀκολουθοῦ μου ὁ-
πλαρχηγῶ κατὰ τὰς μάχας
κρατούντος σημειώσεις, εἰς τὸ
τέλος ἐκάστης μάχης, ἐπῆρα
πολλὰς σημειώσεις ὡς πρὸς
τὰς χρονολογίας. Διότι ἐγὼ
δὲν ἐκράτοῦσα σημειώσεις.
Ἡ μᾶλλον ἐκράτοῦσα, ἀλλὰ
μοῦ τὰς ἀφῆρεσαν οἱ Τούρ-
κοι, ὅταν μὲ συνέλαβον.

Τάρχικὰ γράμματα τῶν
συναμοσιῶν διὰ τὴν ἐπανό-
στασιν 66—69 κατεστρέφοντο
διὰ τὸν φόβον μὴ συλληφθῶσι
ὕπὸ τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας,
εἰς τὸ ἀλλοιοῦναι εἰς ἐκεῖνον,
διὸ τὸν ὁμοῖον εὐρίσκειτο ἔγ-
γραφον ἢ σημείον τι, ἐπανα-
στατικόν. Καὶ αὐτός, καὶ ἡ
οἰκογενεὶά του, ἐξαρριζοῦντο
καὶ κατεστρέφοντο. Ἐπομέ-
νως πολλὰ ὀλίγα διεσώθησαν,
ἴδιως τὰ τελευταῖα, τὰ ὁποῖα
ἐζήτησεν ἀπὸ ἐμέ καὶ λοι-
ποὺς κατόχους ὁ ἀρχιμανδρί-
της Π. Κελαϊδῆς Σφακιανὸς
(ἀποθάνων εἰς Πειραιᾶ, πρὸ
ὀλίγων ἐτῶν), διὰ νὰ τάπο-
στείλῃ, ὡς ἔλεγεν εἰς Μῆλον,
νὰ φυλαχθοῦν—εἰς Μῆλον ὁ-
πάρχουν πολλοὶ Κρητικοί. Εἰς
Κρήτην διατηρούμενα τότε
ταῦτα ἔγγραφα ἐκινδύνευαν
κάθε στιγμή ἀπὸ ἐρεύνας
τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν Ἄλλ' ὁ
Κελαϊδῆς κατέστρεψεν—ὡς
διαδίδεται—τὰ ἔγγραφα, διό-
τι ταῦτα ἀνεφέρον ὡς πρω-
τουργοῦς συναμότης διὰ τὴν
ἐπανάστασιν Λακκιώτας καὶ
Σελινιώτας, ἡ δὲ ἐπαρχία
τῶν Σφακιῶν ἐβράδυσε νὰ λά-
βῃ μέρος. Ζηλοτυπία προφα-
νῶς ὤθησε τὸν Κελαϊδῆν εἰς
τὴν καταστροφὴν, καθὸ Σφα-
κιανόν, (Συνεχίζεται)

218

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

215

Μία ἐπιστολή τοῦ στρατηγοῦ Σκουλά εἰς ἀπάντησιν βιβλίου τοῦ κ. Κελαϊδῆ

5ον
*Ἐγγραφα λοιπὸν τῶν συνωμοσιῶν ἀξία λόγου δὲν διδοῦντο, καὶ ἀπὸ μνήμης ἀναγράφωμεν καὶ μεταβιβάζωμεν ὡς πρὸς αὐτά, ὅσα ἐνθυμούμεθα.

Ὡς εἶπον, ἡ ἐπιμονὴ τῆς εὐγενεστάτης κυρίας Σκαρμαγκά ὑπῆρξεν ἡ ἐξαναγκάσα σά με νὰ γράψω. Ἄλλὰ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐσκέφθην, ὅτι οἱ μεταγενέστεροι, ὅσοι ἔχουν τὴν περιέργειαν νὰ ἐρευνῶν καὶ ν' ἀναξέουν τὰ γεγονότα τῶν προγενεστέρων, θὰ διευκολύνονται ὅταν εὕρωσι ἐκθειμμένα τὰ πράγματα. Τὰ ἰδικά μου περιστατικά ἴσως συζητηθῶσι ὑπὸ τινῶν, ἄλλων ὅμως ἀρκετὰ γνωστοῖν ἢ καὶ μᾶλλον καθόλου. Ἡ φήμη δὲν τοὺς πῦνῆσε. Ὡστε ἐγὼ, ὁ συνεργασθεὶς μετ' αὐτῶν, θὰ ἔχω νὰ δώσω λόγον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν κοινωνίαν, ἐάν δύναιμι νὰ ἀμολογήσω καὶ νὰ φανερώσω τὸν κόπον αὐτῶν καὶ δὲν τὸ πράξω.

Ἀνάγκη ἐπίσης νὰ χυθῆ φῶς ἐπὶ γεγονότων διαστραφέντων ἀπὸ ἄλλους γράψαντας.

Πολλοὶ διαφιλονεικοῦσι τὴν πρωτοβουλίαν, τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ αἷτια τῆς 3ετοῦς ἐπαναστάσεως τοῦ 66-69 καὶ διαστρέφουν τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν. Ὡς, Ἡσασκλειώται

τινες ἀναγράφουν τὰ ἐκείθεν σχολιακά, ὡς πρῶτον σπινθηρα. Ἄλλ' ἐκείθεν ἔγιναν γραπτά καὶ εἰρηνικά διαβήματα καὶ ἔμειναν ὑπὸ τὰ τουρκικὰ προκεφάλαια πετρωμένα.

Ἡ δὲ Κριαράδα τοῦ Α. Κριαρῆ ἀναγράφει ἄθλους θαυμαστοὺς (ψεύδη) καὶ τοὺς συναρμῶζει. Ὁ υἱὸς ὀμιλεῖ περὶ τοῦ πατρὸς. Οὐδὲν ἄλλο εἶναι τὸ κατασκευάσμα τοῦτο διὰ τοὺς ἰδόντας καὶ γνωρίζοντας τὰ γεγονότα ἢ σάτυρα κατὰ τῆς ὅλης αἱματοκυλισμένης Κρήτης!!!

Ἐπίσης καὶ ἡ μονογραφία τοῦ Γρηγορίου Παπαδοπετράκη, ἡ «Σφακίας» ἠγούμενου, ὅταν τὴν ἔγραψεν, ἄλλ' ἀποποθανόντος ὡς ἐπισκόπου—ἀποδίδει εἰς τὰ Σφακία γεγονότα ἀνήκοντα εἰς πλείστα ἄλλα μέρη τῆς Κρήτης, σχεδὸν εἰς ὅλην τὴν Κρήτην, καὶ περιλαμβάνει πλείστους παραλογισμοὺς. Ὁ πολὺς ζήλος τοῦ συγγραφέως, ἡ κάλλιον εἰπεῖν ὁ Σφοκλιανισμὸς τοῦ καὶ ἰδῶς ὁ Καλλικρατισμὸς τοῦ (Καλλικράτης εἶναι ὁ τίπος τῆς καταγωγῆς του) τὸν ἀποδεικνύει τιμοσιόχον ἐγωιστὴν καὶ οὐδὲν πλέον. Τὰ πλείστα τῶν γραφομένων του εἶναι ἀνύπαρκα καὶ ἀνακριβῆ.

Ὁ τριετής ἀγὼν τοῦ 1866-1869 τῆς Ἰταλιώπου Κρήτης ἐκουφορήθη μὲν πρὸ πολλοῦ ἐν ὅλῃ τῇ νήσῳ—καὶ τότε ἔπαυσεν ἡ ἀγῶνία τῆς Κρήτης ἄλλ' ἐξέσπασε καὶ ἀνεκρηχθῆ γειγονὸς τετελεσμένον ἐκ τοῦ δυτικοῦ τμήματος καὶ ὡς θὰ σημειωθῆ ἐνταῦθα, χω-

ρὶς ψεύδη καὶ οικεισιπαινοῦς, ὥστε ὁ μέλλων νὰ γράψῃ καὶ ἐπιθυμῶν νὰ εὕρῃ πραγματικά γεγονότα, ἄς θέσῃ ἀφῶβος τὴν σφραγίδα του ἐπὶ τῶν σημειώσεων τούτων.

Ὅσα ἐδῶ θὰ διηγηθῶ διήλθον ἀπὸ τὰ μῦτια μου, ἐλάμβανα μέρος εἰς αὐτά, δὲν ἐπιβέχονται καμμίαν ἀμφισβήτησιν περὶ τῆς ἀληθείας των.

Λυποῦμαι ἀπὸ ψυχῆς, ὅτι δὲν δύναμαι—εὐρέθην ἀδίδακτος γραμμάτων καὶ παντασιον ἀκρολλιέρητος—νὰ ἐξυμνήσω τοὺς ἄθλους καὶ τὰ μέγала καὶ φοβερὰ πολεμικὰ ἔργα τῶν συναγωνιστῶν καὶ συνθημάτων μου κατὰ τὰς ἐπαναστάσεις τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων τῆς γενετέρας μου Κρήτης. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλων τοιούτων ἐπιχειρήσεων πρέπει νὰ εἶναι ἐγγράμματος, δικαίος, ἀμερόληπτος, τίμιος. Ἐκτός τῆς πολεμικῆς αὐτοῦ ἀξίας, διὰ νὰ δύναται ν' ἀποδώσῃ καὶ νὰ ἀνακοινώσῃ τοὺς ἄθλους καὶ κόπους τῶν ἀνθρώπων του εἰς τὴν ἰστορίαν πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν μεταγενεστέρων—αἱ αἰώνιον μνημόσυον αὐτῶν τοιούτων ἀγωνιστῶν. Ἐγὼ ἀδυνατῶ νὰ πράξω ἐπαξίως τὸ καθήκον μου ὡς ἐκ τῆς ἀμαθείας μου. Ἄλλ' ὁ μέλλων νὰ συγγράψῃ μετέπειτα ἱστορίαν, ἔργον σοβαρὸν, δὲν θὰ κακίσῃ ὡς μεροληπτικὰς τὰς σημειώσεις μου. Περί αὐτοῦ εἶμαι βέβαιος.

Ἀδουσοτος 1912

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ἡ κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν γερόντων κατοικήσις τῶν Λάκκων πρὸ 300 περὶοῦ ἐτῶν καὶ ἄλλα τινα ἱστορικὰ περὶ Λάκκων. Τῷ Γενεαλογικῶν δὲν τρον τὸν Γιαννιάρηδων. Τρεῖς ὥρας πρὸς νότον τῆς ἀρχαίας Κυθωνίας (νῦν Χαγίων), εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἱστορικοῦ ὄροπέδιου Ὀμαλοῦ, κεῖται ἡ κωμόπολις τῶν Λάκκων.

Τρεῖς πρόσφυγες, κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων μας, προσέφυγαν ἐκ τῶν πλησιοχώρων μερῶν εἰς τὸ μέρος αὐτὸ, κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς Ἐνετοκρατίας ὀνομαζόμενοι ὁ μὲν εἰς Θεόδωρος, ὁ δεῦτερος Μίμπος καὶ ὁ τρίτος Κώκος.

Ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ὀνομάσθησαν καὶ αἱ θέσεις, ὅπου κατώκησαν καὶ μέχρι σήμερον ὑπάρχουν πλην προγενεστέρων συνοικιῶν τῶν Λάκκων καὶ αἱ συνοικίαι Θεοδωριανῶν, Μπιμπιανῶν, καὶ Κωκίαν. (Αἱ τρεῖς αὐταὶ συνοικίαι ἀποτελοῦν μαζί τοὺς Σελιαννοὺς Λακκιώτας)

Ἀκριβῶς τὴν καταγωγὴν τῶν τριῶν αὐτῶν ἀνθρώπων δὲν γνωρίζομεν. Εἰκόζομεν ὅμως ὅτι ἦσαν φυγάδες ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ χωρίου Μέσκλων.

(Συνεχίζεται)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ**

Ὁ Θεόδωροστρατὴς ἀπὸ τὰ Λυδιανὰ, εἶχεν ἕνα ἀμπέλι στὰ Πηγὰδια μὲ πολλὰς ποικιλίας σταφύλια, ληάτικα, μοσχάτα, κοτσιφάλια, κουμηνάτα, ἀμπελαῖτες καὶ μέλισσες καὶ μὲ τὴς ἀκούραστες περιποιήσεις του γεννούσαν πολλά καὶ θροφανὰ σταφύλια, πρὸς προκαλοῦσαν λαίμαργες ἐπιθυμίες μικρῶν καὶ μεγάλων. Δύο συνώνυμοι πιτσιρικοί τῶν Λυδιανῶν Δημήτηρδες βοσκαροῦδικο ἦσαν τακτικοὶ κρυφοπελάτες τῶν ὠραίων σταφυλιῶν. Ὁ Θεόδωροστρατὴς ἄρχισε ν' ἀνησχῆ γιὰ τὴν ἀνεπιθύμητη πελατεία τοῦ ἀμπελιοῦ του καὶ παρὰ μόνουσε πολλὰς φερὲς, ἀλλὰ δὲν πέτυχε ποτὲ νὰ συλλάβῃ κανένα, γιὰτὶ λόγῳ γῆρατος, τὰ μάτια του δὲν βλέπαν μακρὰ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πιτσιρικοῦ τὸν ἀντελαμβάνοντο καὶ ἐκρύπτοντο. Μία μέρα πού τᾶζε ἐκεῖ κοντὰ τ' ἀνωρῶτά, ἀλλ' αὐτὰ ὀρκίζοντο ἐνὰ στραβῶθον ἂν εἶδαν ἄλλον κανένα στ' ἀμπέλι του». Γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουν ὅμως καὶ τοὺς ἑαυτοὺς τῶν μ' ὄρκον, χωρὶς νὰ γίνωνται καὶ ψεῦδορ-

κοι, διότι τότε καὶ στὴν ἡλικίαν τῶν ἀκόμη, ὁ ὄρκος ἐθεωρεῖτο ἱερὸς καὶ ἀπαραβίαστος, οὐδεὶς ψευδοῦρει καὶ διὰ νὰ μὴ στερηθοῦν τὴν λαίμαργον ἐπιθυμίαν των καὶ νὰ γίνωνται πιστεύτοι στοὺς ὄρκους των καὶ χωρὶς νὰ ψευδῶνται, ἐτεχνάσθησαν τὴν ἐξῆς πρωτότυπον πονηρίαν. Ἐφθοναν στὸ σύνορον τοῦ ἀμπελιοῦ, Ὁ ἕνας Δημήτρης πού ἦτο μεγαλύτερος καὶ πιὸ δυνατός, ἔπεφτε κάτω προῦμυτα καὶ ὁ λιανοκάμωτος ἄλλος Δημήτρης, κάθιζε πάνω στὴ ράχην χωρὶς νὰ γκίζουν τὰ ποδάρια του χάμω καὶ ἔτσι συρόμενοι ἐρχότανε στὸ ἀμπέλι. Ὁ ἀναβάτης ἐκοπτε τὰ σταφύλια καὶ τὰ σὰκ κούλιαζε, τὸ δὲ ὑποζύγιον οὐδόλως μετεῖχε στὸ κόψιμον. Καὶ ἔτσι ὀρκίζόμενοι ὁ ἕνας ἔλεγε «διάλε τὰ χέρια μου καὶ νὰ σπάσουνε ἂν ἔκοψα σταφύλια» ὁ δὲ ἄλλος «διάλε τὰ πόδια μου καὶ νὰ κουτσαθοῦνε ἂν ἐπάτησα στ' ἀμπέλι σου». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἱκανοποιοῦσαν τὴν λαίμαργίαν των ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὴν συνειδήσιν των, πὼς δὲν κάνουν ψεύτικον ὄρκον.

ΤΑ ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία επιστολή του στρατηγού Σκουλά εις απάντησιν βιβλίου του κ. Κελαϊδῆ

Ἡ ὁποία ἔχουν ὄψε πως. Ἦσαν δύο ἄρχοντες, ὁ μὲν εἰς τοῦ χωρίου Μεσκλῶν, ὁ ἄλλος ἐπὶ τῶν Καντανολέων (τὸ Καντανολέων εἶναι παρατσούλι, τὸ πραγματικὸν ὄνομα εἶναι εἰς Σκορβίλλης— πρόγονος τοῦ Καντανολέωνος— ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν 12 ἐπιφανῶν Ἑλλήνων, τῶν ἐλθόντων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Κρήτην), ὁ δὲ ἄλλος ἄρχων τοῦ Ἀλικιανού, ὁ Βενετός Νταμολέν. Ὁ Νταμολέν δὲν ἔχωνε τὸν Καντανολέοντα, ὡς ἐπαναστατήσαντα κατὰ τῶν Βενετῶν, διὰ τὸν ἀφανισμὸν δέ, ἔθεσεν εἰς χρῆσιν τοῦ ἐξῆς στρατήγημα. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Βενετοῦ Νταμολέν, Σοφία ὀνόματι, ἠγαπᾶτο μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Καντανολέοντος Πέτρον. Συμφωνήθησαν οἱ γὰρ μοι. Προσεκλήθη ὁ γαμβρὸς μὲ τὸν πατέρα του καὶ λοιπὸν συμπεθερικὸν καθ' ὄρισμένην ἡμέραν εἰς Ἀλικιανὸν πρὸς τέλει τῶν γάμων. Ἄλλ' ἐκεῖ ὁ δόλιος Βενετός εἶχε στη μὲν τὴν ἐξῆς σατανικὴν πᾶσιν. Κάποιο σανίδι ἦτο τεχνικῶς τοποθετημένον, ὡστε νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸ πάτημα τοῦ εἰσπραχθέντος, ὁ ὁποῖος πίπτων εἰς τὸ κατώγι κατεσφάζετο ὑπὸ εἰδικῶν προωρισμένων ἐκεῖ ἀνδρῶν. Καταστρέψας τοιοῦτοτρόπως τοὺς ἐν Ἀλικιανὸν συναθροισθέντας, ὁ Βενετός Νταμολέν, κατέστρεψε κατόπιν καθολοκλήριαν καὶ τὸ χωρίον Μεσκλά. Ὀλίγοι διασώθησαν. Ἐκ τῶν διασωθέντων γίνονται καὶ οἱ τρεῖς προσφυγόντες εἰς Λάκκους, περὶ ὧν θὰ λαλήσωμεν.

Ὁ Κώκος—εἰς ἐκ τῶν τριῶν—ἐγέννησε τρεῖς υἱούς. Τὸν Γιάννην Γιάνναρη, τὸν Σκουλήν καὶ τὸν Ἀντώνη. Καὶ τὸν μὲν Ἀντώνη ἐφόρευσε τὴν νύκταν κλέπτει. Ζητούντες νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν τὰ πρόβατα. Ὁ πατὴρ του τὸν ἐνεταφίασεν παρὰ τὴν οἰκίαν του καὶ ἐντός τοῦ οὐκοῦδου. Τότε δὲν ὑπῆρχε ἐκεῖ ἐκκλησία. Κατόπιν ἔκαμν ἐκεῖ διὰ ἐπιτροπῆς κτίσμα, τὸ ὁποῖον ἀντικατέστησε βραδύτερον ἡ ἐκκλησία Ἁγίου Ἀντωνίου, ἀποτελοῦσα καὶ τῶρα τὸν ἐπίσημον Ναὸν τῶν Λάκκων εἰς θέσιν Σελί.

Ὁ Σκούλης ἐγέννησε τοὺς Σκουλιανούς, Ραπάνηδες, Καλλιωνίτες, Φερσάληδες, Μπουμπασίρηδες, Καρκαπιθῆδες κλπ. Ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ Κόκου, ὁ Ἰωάννης, ὁ ἐπώνυμος εἶναι Γιάννης—Γιάνναρης, ἐγέννησε πέντε υἱούς, τὸν Ἐμμ. Γιανναροδόσκου, τὸν Νικόλαν—Γιανναροδόσκου, τὸν Γιανναρομιχάλην, τὸν Γιανναρογιώργη καὶ τὸν Ἀντώνη. Ἐκτὸς τῶν 5 ἀρρέων, ὁ Γιάνναρης εἶχε καὶ τὴν ὡραίαν Γιανναρο—Μαρία Ζουριδοδόσκου, γεννήσασαν τοὺς Ζουριδοδόσκου καὶ τὸν Γαλανόν—καὶ τὴν Ἑλένην, ἀποκατασταθεῖσαν εἰς Ἁγίον Ἰωάννην, τὸν Σφακιῶν, ὕπανδρευθεῖσαν μὲ τὸν Γεωργῆν, ἀλλὰ τὰ παιδιὰ ἐκ τοῦ γάμου τούτου, ἐπῆραν τὸ ἐπώνυμον τῆς μητρὸς των, ὀνομασθέντες Γιανναρογιώργηδες. Ἔτσι ὑπάρχει καὶ εἰς τὰ Σφακιά οἰκογένεια Γιανναρηδῶν.

Ὁ Γιανναροδόσκου ἐγέννησε τὸν πατέρα μου Γιανναρογιάννην, κατόπιν Γιανναροπάπαν—καὶ δύο θυγατέρας, τὴν Σοφίαν (Μιχαλαίταιναν) καὶ τὴν Ἀνεξίαν (Μαροκίτσιαν).

Ὁ Νικόλαος—ἀδελφὸς τοῦ πάππου μου—κατοδικόμενος ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπὶ πολὺ ὡς ἀντάρτης, ἐπὶ τέλους ἐνεδρευθεῖς εἰς Δρῦν, θέσιν τῆς Μαδύρας, εἰς τὸ σημεῖον Σελάκια (μάνδραν χάριν τῶν προβάτων) ἐφονεύθη ἀπὸ Χριστιανὸν ἀκόλουθον ἀποσπάσματος. Ἡ κεφαλὴ του κοπεῖσα καὶ ζυγισθεῖσα κατόπιν εἰς Χανιά εὐρέθη—λέγουσιν— ὅτι ἦτο 7 δάδες...

Ὁ Νικόλαος ἐγέννησεν μίαν μάνην κόρην, τὴν Μουνοχουγιώργεαν. Ὁ Μιχάλης—ἐπίσης ἀδελφὸς τοῦ πάππου μου— ἐγέννησε 9 θυγατέρας. Ἐφονεύθη καὶ οὗτος ὑπὸ Χριστιανὸν ὡς λεγεται τοῦ Μπλαζογιάννη. Οἱ Μπλαζοῖ ἦσαν τότε δυνατὴ γενεὰ ἀμιλλωμένη μὲ τοὺς Γιανναρηδες εἰς τὰ πρωτεῖα τῶν Λάκκων. Διὰ τὴν καταπραΰνησιν τοῦ πάθος ἐκ τοῦ φόνου, ἐπῆρε ὁ Μπλαζὸς μίαν κόρην τοῦ φονευμένου νύμφην διὰ τὸν υἱὸν του Μιχάλην.

Ὁ Γιανναρογιώργης—ἀλλος ἀδελφὸς τοῦ πάππου μου— ἐ-

γέννησε τρεῖς υἱούς καὶ τρεῖς θυγατέρας. Τὸν Ἰωάννην Γιανναρογιάννην, τὸν Νικόλαν καὶ τὸν Ἀποστόλην. Οἱ δύο τελευταῖοι ἔχασαν τὸ πατρικὸν ἐπώνυμον διὰ τοὺς ἀπογόνους των, οἱ ὁποῖοι ὀνομάσθησαν Νικολοῦδηδες καὶ Ἀποστολιάνοι. Ἀπὸ τὰς θυγατέρας ἡ μία ἐπῆρε τὸν Καζάλην, ἡ δευτέρα τὸν Σαρρῆν—καὶ ἐγέννησε τὸν περίφημον Σαριδαντώνη—καὶ ἡ τρίτη εἶχε ὑπανδρευθῆ κάποιον Γαρμπῆν καὶ ἐγέννησε τὴν Κωνσταντογιάννην καὶ τὴν Φουρναρογιάννην.

Ὁ Ἀντώνιος—ὁ τελευταῖος ἀδελφὸς τοῦ πάππου μου—ἐδολοφονήθη ἀπὸ κάποιον Γενίταρον, ἐπειδὴ ἦτο—λέγουσιν—ἐκτακτὸς εἰς τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν ἀνδρείαν.

Αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν γενεάν τοῦ Κώκου.

Ὡς πρὸς τὸν Θεόδωρον, τὸν ἄλλον πρόσφυγα ἐν Λάκκοις, εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἐγέννησε τοὺς Σολιδῆδες, Κάτηδες, Κα-

ζάληδες, Μουζῆδες, Βερβιαννοῦς, Μανωλάηδες, Γοργολιτῆδες, Φραγκομανωλάηδες, καὶ ἄλλους. Λεπτομερείας δὲν μοῦ μετέδωκαν οἱ ὑγέροντες.

Ὁ κλάδος τοῦ Μπίμπου—τοῦ τρίτου πρόσφυγος—ὑπῆρξε γονιμώτατος. Κρατεῖ τὸ ἤμισυ τῶν κατοίκων τῶν Λάκκων. Ὁ Μπίμπος ἐγέννησε 12 υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 9 ἐνυμφεύθησαν. Ὡστε ἐξ αὐτῶν κατάγονται οἱ σημερινοὶ Μαυρογιάνηδες, Παρασκιανοὶ, Μανωλάροιοι, Σαρρῆδες, Κουτένιοι, Τζοτζόληδες, Μανιάδες, Πεμπλέδες, Κουκάριοι, Βιλιάηδες, Μανωλάκοιοι, Μανωλέδες, Μπλαζοῖ, Παπῆδες καὶ Βελανοῖ. Ἐκ τοῦ μεγάλου κλάδου τοῦ Μπίμπου ἀνεδείχθησαν ἄνδρες διάσημοι, ὡς οἱ Βλάζοι, Παρασκιανοὶ, Σαριδαντώνη, Μανωλάροιοι, Μανωλέδες καὶ ἄλλοι.

(Συνεχίζεται)

Ἐσὼν τὸν ἀγαθὸν τὸ πολυτιμώτερον εἶναι ὁ ἄρτος.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ἰδρύθη εἰδικὸν μουσεῖον διὰ τὸν ἄρτον.

Ὀυλμ (ΥεΓ)— Ἡ πόλις τῆς νοτίου Γερμανίας, ἡ Ὀυλμ, εἶναι κυρίως γνωστὴ διὰ τὸν καθολικὸν τῆς ναῦν τοῦ ὁποῖου τὸ κωδωνοστάσιον εἶναι τὸ ὑψηλότερον εἰς τὸν κόσμον. Ἐπισκέπται καταφθάνουν διαρκῶς ἐξ ὅλων τῶν σημείων καὶ ἐπισκέπτονται τὰ ἱστορικὰ κτήρια τῆς πόλεως καθὼς καὶ τὸ πρὸ μερικῶν ἑβδομάδων ἐγκαταστάσιν μουσεῖον, τὸ πρῶτον τοῦ εἶδους αὐτοῦ εἰς τὴν Εὐρώπῃν: εἰς Γερμανικὸν μουσεῖον διὰ τὸν ἄρτον.

Ἐδῶ ἀποκτὰ κανεῖς μίαν γενικὴν εἰκόνα ὡς πρὸς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ αἴτου, καθὼς καὶ τὸ ψῆσιμον τοῦ ἄρτου. Ἰονίζεται ἐπίσης ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἱερά σημασία τοῦ ἄρτου εἰς τὴν ζωὴν τῶν λαῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν περασμένων 4000 ἐτῶν. Σχηματικαὶ παραστάσεις, εἰκόνας, φωτογραφίαι παραλλήλως δὲ καὶ πολυάριθμα ἐργαλεῖα καὶ στοιχεῖα, πληροφοροῦν τὸν ἐπισκεπτὴν διὰ τὸ, πὸς ὁ ἀνθρώπος τῶν περασμένων αἰώνων παρασκεύαζε τὴν κυριωτέραν τροφήν καὶ ποίαν σημάσιαν ἀπέκτησε ἐκτοτε δι' αὐτόν. Βλέπει κανεῖς, εἰς φωτοτυπίας, παλαιὰ στοιχεῖα καλλιέργειας τοῦ αἴτου εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πρὸ 5.000 ἐτῶν, καθὼς καὶ ἐπιστολάς τῶν συντεχνιῶν τῶν ἀρτεργατῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Ἐκθέτονται ἐπίσης πολυτίμητα φοβεντιανὰ ἀγγεῖα μὲ παραστάσεις τῆς ἱεροτελεστίας τοῦ ψήσιματος τοῦ ἄρτου. Ὑπάρχουν στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν πείνα καὶ τὴν ὑψώσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου κατὰ τὸ παρελθόν.

Αἱ ἀνωτέρω πληροφορίαι συνεκεντρώθησαν ἐπὶ προτοβουλῆς ἐνὸς γερουσιαστοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ του, μὲ σκοπὸν νὰ προκαλέσουν εἰς τὸν ἄνθρωπον—καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ζοῦν ἐν εὐημερίᾳ—τὸ σέβας διὰ τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἐνδιαφέρον

διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ αἴτου. Χάρης δὲ εἰς τὸ ἀρχεῖον καὶ τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην ποῦ διαθέτει τὸ μουσεῖον, θὰ μπορέσῃ νὰ χρησιμεύσῃ διὰ ὅλον τὸν κόσμον ὡς πηγὴ ἐρευνῶν καὶ πληροφοριῶν διὰ τὸ βασικὸν εἶδος διατροφῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐγκαίνων τοῦ μουσεῖου, παρευρέθησαν προσωπικότητες τῆς δημοσίας ζωῆς, ἐρευνηταί, ἐπιστήμονες καὶ ἐτοπίσθη διὰ τὰ 60 τοῖς ἐκάτῳ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς ὑποτιτίζονται. Εἰς μίαν ὁμιλίαν ἀνεφέρθη ὅτι ὁ κυριώτερος ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἡ πείνα, καὶ ὅτι πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ ἀπὸ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς διὰ κοινῶν προσπαθειῶν. Ἐξ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὸ πολυτιμώτερον εἶναι ὁ ἄρτος—λέγει μίαν Ἰνδικὴν παροιμίαν.

Βέρνερ Φρίε

Ὁ "ΣΠΟΥΤΝΙΚ 7" ΑΣΤΡΟΝΑΥΤΗΝ ΟΥΤΕ

Δηλώσεις

ΑΘΗΝΑΙ 10. Τηλεγραφοῦν ἐκ Μόσχας ὅτι οἱ ἐκεῖ ἄνθρωποι παρατηροῦν ἀνεφέραν ὅτι οἱ Ρῶσοι πρόκειται νὰ προβοῦν εἰς πλήρεις ἀποκαλύψεις ἀναφορικῶς μὲ τὴν ἐκτόξευσιν τοῦ Σπούτνικ. Ὁ γνωστόν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σαββάτου, ἡ Μόσχα ἐτήρησε σιγὴν διὰ τὴν ἐκτόξευσιν τοῦ Σπούτνικ γεγονὸς τὸ ὁποῖον ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ διατυπωθῶν διάφοροι εἰκασίαι εἰς τὴν Δύσιν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Σοβιετικὸς ἐπιστήμων Λεονίντ Σέντωφ εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὴν ἐφημερίδα «Πράβδα» λέγει σημερινὸν ὅτι αἱ πληροφορίες κατὰ τὰς ὁποίας ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐντός τοῦ Σπούτνικ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πραγματικότητα. Ὁ Σπούτνικ εἶπε, δὲν εἶναι ἐξωπλισμένος δι' ἐρεύνας εἰς τὸ διάστημα. Κύριος σκοπὸς τοῦ πειράματος ἦτο ἡ ἐκτόξευσις ἐνός τόσοσ βαρέος ὀχήματος

Διάλεξις ἀπογραφῆς πληθυσμοῦ

Τὸ ἐνταῦθα Περικὸν Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον φέρει εἰς γνῶσιν τῶν μελῶν του ὅτι τὴν 12ην Φεβρουαρίου ἐ.ε. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10 π.μ. θέλει ὁμιλήσῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ κινηματοθεάτρου «Ἀστέρη» ὁ κ. Κωνστ. Καραβάς, διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἀπογραφῆς τῆς 19ης Μαρτίου τρέχ. ἔτους (Πληθυσμὸς—Κατοικίων καὶ Γεωργίας—Κτηνοτροφίας). Συνιστάται ὁθεν θερμῶς εἰς ἅπαντα τὰ μέλη ὁπως παρακολουθήσουν τὴν ὁμιλίαν ταύτην, ἵνα ἀντιλαμβανόμενα τὸ μέγεθος τῆς στοιχειώδη τῆς ἀπογραφῆς βοηθήσουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς.

Ἀτύχημα εἰς ποιμένα

Τὴν 9 πρωῒν ὥραν τῆς χθὲς ὁ Μάρκος Μαν. Ἀθιτάκης ἐτῶν 21 ποιμὴν κάτοικος Ἀσκούφου, περιεραζόμενος ἀνευρεθὲν παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν θέσιν «Κοράκοι» Λουτροῦ ἐνθα ἐποιεῖται τὰ ζῶα του, φύσιγγιον Γκρᾶ καὶ προσπαθῆσας νὰ πυροδοτήσῃ τοῦτο διὰ πυρᾶς ἐξερράγη, τραυματίσας αὐτόν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον μάλλον ἐλαφρῶς.

Σύλληψις Ζωοκλέπτου

Παρ' ὀργάνων τῆς Υ. Χ. Ἀγίου Βασιλείου συνελήθη καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν ὁ Ἀνδρέας Μάρκ Καπτανακῆς κάτοικος Ροδάκινου διότι ἀφῆρεσεν 20 πρόβατα μετὰ 5 νεογεννητῶν ἀμνῶν τοῦ Εἰδστ. Ν. Γαλερόκη κατοίκου τοῦ χωρίου Ρουμπάδο Ἀργυροπόλεως. Τὰ κλοπιμαῖα ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ παθόντος καὶ κῆς ἀστυνομίας, κατεσχέθησαν καὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν παθόντα,

Δι...
μι...
λι...
λε...
λε...
τέ...
τα...
«Δ...
Γ...
Δ...
κα...
ρα...
μι...
να...
τό...
θ...
Ν...
λα...
ὁ...
τῶ...
χ...
τα...
ἐκ...
τά...
κα...
εἰ...
σι...
κα...
νῆ...
γη...
οὐ...
το...
δι...
ρά...
Τέ...
δι...
εἰ...
του...
εἰ...
θα...
σα...
με...
Κ...
στη...
θ...
εἰ...
λο...
ος...
θῆ...
εἰ...
ξ...
του...
ρια...
εἰ...
Α...
που...
χ...
δι...
παι...
ρι...
αν...
ἀ...
θ...
θ...
εἰ...
19...
δια...
των...
Ι...
κ...
λων...
Β...
λια...
ει...
των...
λου...
Οἱ...
νὰ...
Μ...
θυ...
δ...
πι...
θεω...

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ'' ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία επιστολή του στρατηγού Σκουλά εις απάντησιν βιβλίου του κ. Κελαϊδή

7ον

Ὡς πρὸς τὴν ἡρωϊκὴν οἰκογένειαν τῶν Πρωϊμῶν, ὡς καὶ τῶν Βολάνων, Μονδάκων καὶ ἄλλων τινῶν δὲν μοῦ παρεβώκαν γενεαλογία οἱ γέροντες μας καὶ δὲν γνωρίζομεν εἰς ποῖον κλάδον ἔχουν οὐτοὶ τὴν ριζικὴν τῶν καταγωγῆν.

Αἱ συνοικίαι Παπαδιανῶ καὶ Κειθεχωρὶ κατοικήθησαν κατὰ τὴν παράδοσιν προγενεστέρως ἀπὸ πρόσφυγας Κυπρίους καὶ

ἐξ Ἀποκορώνου.

ΟΙ ΛΑΚΚΟΙ ΦΟΒΗΤΡΟΙ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ

Τοὺς Λάκκους δὲν κατώησαν ποτὲ Μουσουλμάνοι. Μόνον ἓνα χάλασμα φαίνεται εἰς τὰ κτήματα τοῦ Κώκκου, ὄνομα ζόμενον Τζιτανιακά, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μουσουλμάνου Τζιτωνα. Αὐτός, ὡς φαίνεται, ἦτο ὑπάλληλος τῆς Κυβερνήσεως, ὅχι κάτοικος διότι κτήματα τοῦ Τζιτωνα δὲν ἐγνώσθησαν. Ἰσως ἦτο ἐπόπτης τοῦ ἐλασιτριβείου πού εἶχαν οἱ Γιαννάρηδες...

Καὶ ἐνῶ λοιπὸν εἰς τὰ περὶχωρα, Μεσκλά, Κορανοσκάφουσα, Σκορβαλοῦ κλπ. εἶχαν κατοικήσει ἐντόπιοι Μουσουλμάνοι, οἱ Λάκκοι μόνον δὲν εἶχαν τοιοῦτους. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐξασκούσε αὐστηρὰν ἐπιβλεψὴν καὶ πᾶν κίνημα κατὰ τῶν Τούρκων γενικὸν ἢ μερικὸν ἀπεδίδεδετο εἰς τοὺς Λακκιώτας, τιμωρουμένους αὐστηρῶς καὶ κρινοσσομένους ἀντάρτας καὶ κακοῦργους. Πολλοὶ οἱ συλληφθέντες καὶ κρεμασθέντες ἤ στοθανόντες εἰς τὰ μπουδρούμια.

Σχεδὸν ἀδιάλειπτος ὑπῆρξεν ὁ ἀγὼν τῶν Λακκιωτῶν πρὸς τοὺς τυράνους. Παραδειγματικὸς ἀναφέρω τὸ ἐξῆς. Ἐνας ἔγγονος τοῦ Κώκκου, υἱὸς τοῦ Γιανναρογιάννη, καταδιώκετο ἀπὸ τὴν τουρκικὴν ἀρχὴν διὰ τὸν ἀιμοβόρον Γενιτσάρων, καὶ ἐνῶ εἶχε φθάσει εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν, ἐν τούτοις δὲν εἶχε γνωρίσει ἀκόμη τὴν πόλιν τῶν Χανίων. Μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του τὴν ἐπεσκέφθη χρειαζόμενος διὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν καθῆκον, διὰ νὰ διανεμηθῇ τὴν περιουσίαν εἰς τὰ τέκνα του. Ὅταν ἐμπήκε εἰς τὴν πόλιν, ἐκύτταζε ἐκπληκτικὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ. Στισσιμὸς τόσοσ, πού οἱ παράτυχόντες τὸν ἐξέλεβον ὡς τρελλόν. Αὐτὸς διετέλεσεν ὄλον του τόνβιονάτιθασσοσέπαναστάτης, καταδιώκων καὶ φανεῶν πάντοτε Τούρκους. Οὐδέποτε ἐκοιμήτο δύο, φορές εἰς μίαν θέσιν. Ἄλλ' οὔτε διήρχετο δις τὸν αὐτὸν δρόμον, διότι τοῦ ἔστησαν καρτερί ἀκαταπαύστωσ. Μίαν ἡμέραν οἱ Βέργεροι—οἰκογένεια ἰσχυρὰ Τούρ-

κων Γενιτζάρων—ἦλθαν διὰ νυκτὸς ἐκ τοῦ Ὁρθουνίου τῆς Κυθωνίας εἰς θέσιν Ββελλά—Ποτιστήρι τῶν Λάκκων μεταθῦ Φώκιος, Ὁμαλοῦ καὶ Λακκῶν, καὶ ἐκρύφθησαν εἰς ἓνα χάλασμα τοῦ πατρός μου Γιανναροῦ παπα. Ὁ Γιανναρογιάννης, σὺν υἱοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του Νικόλαον ἢ Νικολοῦδην ὁ δηγοῦσε τὰ πρόβρατὰ του ἀνωθεν τῶν Ββελλῶν, εἰς θέσιν Πεντοχτένην εἰς τὸ ποτιστήρι. Αἴφνης σταματῶ 800 μέτρα πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἤθελε καὶ λέγει «Νικόλα μπαρουτέ γρικῶ»—μυρωδιὰ τῆς μαρουτῆς μυρίζομαι—καὶ «στάσου». Ὁ Νικολοῦδης ἀδιάφορος ἔσκωψε τὸν ἀδελφόν του καὶ ἐξηκολούθησε διευθυνόμενος πρὸς τὸ ποτιστήρι. Φθάσας ἐκεῖ ἀκούμησε τὸ ὄπλον του εἰς τὸν πελώριον πλάτανον, ἐτοιμαζόμενος νὰ καθῆσθαι, ὅτε οἱ 4 ἀδελφοὶ Βέργεροι τοῦ ἀνάνηπτουν μίαν μπαταριὰν ντουφεκίεσ, μία σφαῖρα τὸν εὐρήκε εἰς τὸ γόνυ καὶ τὸν ἐκούτσανε.

Ὁ Γιανναρογιάννης πλησιάζας, μετὰ τὸ ὄπλον του ἐτοιμόνως καὶ βλέπων τὸν ἀδελφόν του πίπτοντα, σέρνει κραυγὴν μετὰ τὴν βροντῶδη φωνὴν του «Σ' ἔφαγον, Νικόλα, οἱ σκόλο» καὶ ὀρμᾷ κατ' αὐτῶν ὡς θηρίων λυσσαλέων. Καταδιώκει τοὺς Βεργέρους κατὰ πόδι—διερχόμενος τὸ Ἀζογίρι, τὸν Πλάτανον, τὸ Μαράθι, μετὰ ντουφεκίεσ καὶ φωνῆσ φοβερῆσ—ἔως τῆσ Καβαλερῆσ τὰ Χαράκια, ἐνῶ πλέον τὰ ὄπλα τῶν, πιστόλια μαρσιρία, τὰ εἶχαν ρίξει εἰς τὸν δρόμον. Φθάσαντες εἰς Ὁρουθοῦνι—κατατρομαγμένοι καὶ ἐρωτώμενοι ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς των καὶ λοιποὺς Τούρκους τὶ ἔχουν, τὶ συμβοῖνει, ἔβιδαν ὡς μόνην ἀπόκρισιν «Ἐνα θηρίο μάσ ζυγώνει».

Τοῦ λόγου τυχόντος περὶ τῶν Βεργέρηδων, ὡς ἀνοφέρωμεν καὶ τὸ ἐξῆς ἀκόμη περὶ αὐτῶν καὶ τῶν Λακκιωτῶν. Ἐπειδὴ οἱ Βεργέρηδες ἀνόμως καὶ βορβάρως κατεπάτουσαν κατελάββαναν πλείστα μέρη τῶν Λακκιωτῶν, εἰς Λακκιώτης, Γεωργαρίης ὀνόματι, ἔλθων εἰς τὸ κατακόουφον

ΜΙΑ ΦΟΡΑ

ΤΗΣ ΛΟΥΛΟΥΔΑΣ

Ἦρθα γιὰ κυνηγί μὴ πρέπει πὸς τὰ πουλιὰ ἀνημένονα κακοκαιριὰ καὶ δὲν κατεβήκανε κι' εἶπα:

—Ἰντα σου χρεῖα νὰ κάσαι στὸ κρύο;

Καὶ σέρνει ἄλλη καθέκλα κοντά του νὰ πατῇ καὶ κρεμά τὸν τοιφετὸ του καὶ καλοκάθει καὶ παραγγέλνει δευτέρη τοικουδιὰ. Ἡ δευτέρη ἐγίνηκε τρίτη, ἡ τρίτη τέταρτη καὶ νηστικός πρέπει ὅπως ἦτονε τὸ ἔπασε. Κι' ἐκεῖα πού ἄραξε ἔκατσε ὡς τὸ βράδυ ἀπ' ἐγαίρνε κι' οἱ γι' ἄλλοι κυνηγοὶ καὶ μπήκανε στ' οὐτοκίητο κι' ἐγυρίσανε στὰ σπιτία τῶνε κι' ἀκλόυθε κι' εὐτόσ.

—Κι' ἐπήγε στὸ κυνηγί καὶ δὲν ἐκέντιζε μουδι μιά;

—Ὁ ἴδιος δῖ, μόνο σάν ἔμαζωχτήκανε οἱ χωριανοὶ κι' ἐθωρούσανε τὸν τοιφετὸ νὰ κρέμαται εἶπε ἓνας:

—Δέ μοῦ ζοῦδεῖς τὸν τοιφετὸ νὰ κάρω μιά βόλιτα;

—Αὐγάτισε μ' ἓνα δεκάρικο νὰ πίν' ἐγὼ ὥστι νὰ γαήρῃ καὶ πάρε τονε,

—Κι' ἡ γυναῖκα του δὲν τὸν ἐρώτησε πού ἦτονε κι' Ἰντα καμα τοσὶ λαγούσ; Πῶσ ἐδικαιολογήθηκε; Πῶσ τοῦ φύγαγε στὴ στρατά.

—Ὁ Θεός κατέει ἡ κακορλίμαλη.

Ντά γιάντα σοῦ λέω πῶσ οἱ γι—ἀντρες εἶνεσι ἀγύριστα κεφάλια, πῶσ γι—ἄλλοῦ ἔσκινούνε κι' ἄλλοῦ καταλήγουνε. Αἶ νὰ τ' ὄριζα.

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης

τῆς ἀγανακτιήσεως, ἐφόνευσεν ἓνα ἐξ αὐτῶν εἰς κάποιον θέσιν παρά τὰ Νεραντζόπορα, ἡ ὁποία ἔκτοτε ὠνομάσθη Βεργέρη Λακκοῦδι. Οἱ ἀτυχεῖς Λακκιῶται, ὡς ἰδιοκτῆται τῆς θέσεως ταύτης, ὅπου ὁ φόνος ἐπλήρωσαν ποινὴν 17.000 γρασίων. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον καὶ 7 ἄνδρες— τυχαίως ἐκλεγέντες— εἰς ἱκανοποίησιν τοῦ φονευθέντος.

Ἔστιν ἄξιον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὑπῆρχε νόμος, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ τόπου ὅπου ἐξετελείτο φόνος Τούρκου, ἐπλήρωνεν ὑπέρογκον χρηματικὸν ποσόν. Τοῦτο δὲ ἐγένετο αἷτια, ὥστε νὰ ἐκταθοῦν τὰ ὄρια τῶν Λακκιῶτων ἀπὸ τῶν Φωκιῶν, μέχρι τῶν Κακῶν πλευρῶν, τῶν Ποροσελίνων, τῆς Ἀγκαθοπῆς, τοῦ Ληνοσελίνου, τοῦ Ἀγουζίου, τῶν Ξηρολημνίων καὶ τοῦ Κλίματος, ἢ συντομώτερον ἀπὸ τοῦ Σελίνου μέχρι τῶν Σφακίων καὶ μέχρι τοῦ Θερίσσου. Ἐκαστος παρεχώρει εὐχαρίστως τὴν γῆν του εἰς τοὺς Λακκιῶτας, διὰ νὰ ἀπολλαγῇ τῶν ἄλλων κινδύνων, τῶν συνδεομένων μετὰ τὴν ἰδιοκτησίαν. Ἀλλὰ ποσάκις κατεδικάζοντο εἰς Λακκιῶται εἰς πρόστιμα, καὶ χωρὶς ὁ τόπος τοῦ φόνου ν' ἀνήκη εἰς αὐτούς...

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

21η

Μία ἐπιστολή τοῦ στρατηγοῦ Σκουλά εἰς ἀπάντησιν διβλίου τοῦ κ. Κελαϊδῆ

Θον

Ἡ σημασία τὴν ὁποῖον ἀπέδιδεν ἡ Ταυρκικὴ διοίκησις εἰς τοὺς Λάκκους, καταφαίνεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἐνῶ πολλὰς ἀλόκληρας ἐπαρχίας εἶχαν μόνον 1—2—3 πόργους, ἐν τούτοις ἐντὸς τῆς περιφέρειας τῶν Λάκκων εἶχαν ἐγγεῖρει 13 πόργους, ὅπου ἱμόνιοι φρουροί, ἐνίοτε δὲ καὶ τηλεβόλα. Οἱ πόργοι οὗτοι ἐσώζοντο μέχρι τοῦ 1878, ὁπότε τοὺς ἐπωρροήσαμεν.

Η ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΖΑΝΟ ΜΑΡΚΟΥ ΚΑΙ ΡΕΜΕΝ ΤΑΝΑΓΑ

Εἰς τὰ ἱστορικὰ τῶν Λάκκων ἀνάγεται καὶ ἡ μονομαχία Ζαννομάρκου καὶ τοῦ Ρεμεντάνη ἢ Ρεμενταναγᾶ.

Ἐκ Ζαννῆ τῶν, Λακκιώτου, ἐγεννήθη ὁ Μάρκος Ζαννῆς, ὁ ἐπωνομασθεὶς φῆβος. Ἡ περὶ αὐτοῦ παράδοσις δικαιολογεῖ, ὅχι ὑπὲρ τοῦ δέον, τὴν ἐπωνυμίαν.

Ὁ Ζαννομάρκος, ὡς ὄπλορ γηγὸς εἶχε πολεμήσει πρῶτον κατὰ τῶν Βενετῶν. Κατόπιν, ὅταν ἐπέδραμαν οἱ Τούρκοι, ὁ Ζαννομάρκος ἐστρεφε τὴν ὄρην του μᾶλλον κατὰ τῶν Ταυρκῶν, συμπράξας μὲ τοὺς Ἐνετούς, οἱ ὁποῖοι ὡς τελευταῖον καταφύγιον εἶχον διατηρήσει τὸ νησιδίων Σούδα, τὸ εἰς τὸ στίσιον τοῦ περιφήμου λιμένος. Ἐκεῖ ἐζητήσαν ἄσυλον καὶ ὁ Ζαννομάρκος ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν Τούρκων δι' ἴδιον λογαριασμόν.

Εἰς τὰ Χανιά εὐρίσκετο τό-

τε κάποιος ἀγᾶς Ρεμεντάνης ὀνομαζόμενος. Μ' αὐτὸν εἶχεν ἔλθει ἐπανελημμένως εἰς συμπλοκὰς ὁ Ζαννομάρκος, ὁ ὁποῖος διὰ συχνωτάτων ἐπιβῶμων ἐνεργούσας τρομερὰς καταδιώξεις καὶ σφαγὰς τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ρεμεντάνη ἢ Ρεμενταναγᾶ καὶ δηλώσεις τῶν κτημάτων αὐτῶν, Ματαίως ὁ τελευταῖος ἐξήτει νὰ ἐκδικηθῆ τὸν τρομερὸν ἀντίπαλόν του.

Τέλος τὸ ἐπέτυχε. Ἐπενόησε νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὴν εἰς Λάκκους κατοικοῦσαν μητέρα τοῦ Ζαννομάρκου Ἀννέταν, ὅπερ καὶ ἐπραξε. Ὁ Ζαννομάρκος ὅταν τὸ ἔμαθε, ἐξεμάνη εἰς ἀπερίγραπτον βαθμόν. Ὁ Ρεμεντάνης τοῦ ἐμήνησε «Παραδώσου ἂν θελῃς νὰ σώσῃς τὴν μητέρα σου». Ὁ Ζαννομάρκος δὲν τὸ ἔκαμε. Καὶ ἡ δυστυχὴς Ἀνέττα μετὰ μυρίας βασάνων ἐθανάτωθη διὰ κρεμάλας.

Τρεῖς ἐπιδρομὰς ἐνήργησε μετὰ τούτου ὁ Ζαννομάρκος, ἐνεδρεύων κατὰ τοῦ ἔχθρου του, τὸν ὁποῖον ὠρκίσθη νὰ ἐξολοθρεύσῃ μὲ τὸ χερί του. Εἰς τὴν τελευταίαν κατῳρθώσε νὰ συλλάβῃ μερικὸς ἐξαδέλφους τοῦ Ρεμεντάνη, προσέτι τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ Χαλίμην καὶ τὴν ἀγαμὸν ὠρτιαν ἀδελφήν του, ὀνομαζομένην Ζενιέ.

Ὁ Ζαννομάρκος παραδόξως ἐπεριποιήθη τοὺς αἰχμαλώτους του—τοὺς ὁποῖους ἔκλεισεν εἰς τὸ φρούριον τῆς Σούδας,—ἀπαξιώσας νὰ τοὺς κακοποιήσῃ κατὰ τὸ παράδειγ-

μα τοῦ ἀντιπάλου του.

Ὁ Ρεμεντάνης μαθὼν τὴν σύλληψιν τῆς ἀδελφῆς του καὶ τῶν συγγενῶν του, καὶ μὴ ὑποφείμων τὴν προσβολήν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ τῶν Χανίων πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Ζαννομάρκου, καὶ διὰ νὰ προκαλέσῃ αὐτὸν ἔτι μᾶλλον, στήνει τὴν διαμονήν του εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα τοῦ ἔχθρου του, τοὺς Λάκκους.

Τὸ μανθάνει ὁ Ζαννομάρκος καὶ περιχαρὴς δέχεται τὴν πρόκλησιν. Δι' ἀγγελιοφόρου συνεφώνησαν ἀμφότεροι νὰ λύσουν τὴν διαφορά τῶν μονομαχοῦντες.

Πρὸς τοῦτο κατηθύνθησαν εἰς τὴν θέσιν Σελί, τὸ κέντρον τῶν Λάκκων, ὅπου ἀντιμετώπισαν ἀλλήλους.

Μία περιγραφή τῶν ἀντιπάλων, ὅπως τὴν διέσωσεν ἡ παράδοσις. Ὁ Ζαννομάρκος ἦτο ἀνὴρ πελώριος τὸ ἀνάστημα. Μὲ βραχίονας καὶ μηροὺς σάν κορμούς δέντρων. Εἶχε τὴν κεφαλὴν διπλασίαν τῆς φυσικῆς. Τὸ πρόσωπον τρομερὸν. Μουστάκι μακρότατον, ὥστε νὰ τοποθετῆ τὰς ἄκρας του ἐπὶ τῶν ὠτων. Φωνὴν βροντώδη. Βλέμμα προξενούσιν ριγος. Τὴν γενειάδα κατεβαίνουσαν μέχρι τῆς ὀσφύος καὶ τὴν κόμην χυμένην εἰς τὰς ὠμοπλάτας. Τὸ στήθος δασύμαλλον, ὥστε αἱ τρίχες νὰ κρέμονται, ὅπως τοῦ προβάτου. Οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν του ἦσαν τριπλάσιοι τῶν φυσιολογικῶν εἰς τὸ μέγεθος. Ἡ ἠράκλειος δύναμις του ἠνοῦτο ἐξ ἄλλου μὲ ἀξιοθαύμαστον ἐδυστροφίαν καὶ ταχύτητα.

Ὁ ὄπλισμός του καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτοῦ ἀπλᾶ καὶ χονδροειδῆ. Ἐνα τραμπῶνι, εἶφος μεγάλο, καμπυλωτὸν (πάλλα), ἕνα τομπούζιον ἢ χουρ-χούδα. Ρόπαλον βαρὺ, στερεόν, μὲ ἐξόγκωμα εἰς τὸ ἄκρον, κοσμοῦμενον μὲ σειρὰς καρφῶν. Τὸ ἔφερε κρεμασμένον διὰ λωριῦ. Ἐνας μανδύας μαυρῆς, μακρῶς, βράκα μαυρῆς, μπότες μέχρι γονάτων μοῦρες, μαντιλὶ σὺν κφάλι μαυρῶ, ἦτο ἐνδυμασία του. Ὁ Ρεμεντάνης εἶχεν ὀλωσδιόλου ἀντίθετον μορφήν. Ὑψηλὸς μὲν τὸ ἀνάστημα, ἀλλὰ ὠραῖος καὶ λεπτοφύης. Τὸ βλέμμα του γλυκὺ. Ἀνδρείος ὅσο παίρῃ καὶ αὐτὸς. Τὰ ὄπλα τὰ συνήθη τῆς ἐποχῆς του. Βενετικῆς κατασκευῆς.

Αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἀντίπαλοι εἰς τὸ πεδῖον τῆς μονομαχίας. Μόλις ἀντίκρουσαν ἀλλήλους, μαζί μὲ τὴν ἀστραπήν τῶν βλεμμάτων τῶν ἀντιπάλων ἔσαν ἕνα πυροβολισμὸν. Ἄλλ' ἀμφότεροι ἀπέτυχαν.

(Συνεχίζεται)

"ΤΟ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΕ ΦΩΣ,"

Τοῦ κ. **Γ. Α. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ**

2ον

Χρειαζέται ὁμως προσοχὴ καὶ ἐδῶ, ὅπως παντοῦ. Νὰ μελετοῦμε, ναί! Ὄχι ὅ,τι δῆποτε Ἐκλεκτικοί, ὅχι μόνον στήν τροφή καὶ τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ σώματος. Καὶ σὺ τὸ πνεῦμα, τὸ ἴδιο. Ἄν ἡ χαλασμένη τροφή δηλητηριάζει τὸ σῶμα, τὸ ρυπαρογράφημα δηλητηριάζει τὸ πνεῦμα τὸ πνεῦμα. Κάθε βιβλίον προπάντων ταῦτα τὰ δύο πρέπει νὰ ἔχῃ : νὰ ἀνοψώσῃ τὸ πνεῦμα ἰκανοντάς το νὰ ἐπικοινωνῇ μὲ τὸ αἰώνιον πνεῦμα καὶ ὕστερα νὰ μπαρῆ νὰ δημιουργῇ, εὐγενικῆς ἰδέας καὶ αἰσθημάτων. * Ὅταν ἡ ἀνάγνωσις ἐνός βιβλίου ἀνοψώσῃ τὸ πνεῦμα σου καὶ σοὺ ἐμπνέει αἰσθημάτων εὐγενικὰ, μὴν ζητῆς ἄλλον κανόνα γιὰ νὰ κρίνῃς τὸ ἔργο : «εἶναι καλὸ καὶ ἀξίζει νὰ τὸ ἔχῃς» (Ἰα Μπρυγιέρ. Συντροφία μὲ ζωντανούς ἀνθρώπους πρὸς μωρεῖν νὰ με-

τὴν διαύγεια, ἐνῶ συγχρόνως κόβουν τῆς ψυχῆς τὰ φτερά, γιὰ νὰ μπορεῖ πρὸς τὰ πετάσει. *Κολοβὸς ἀλεπούδες... Νά, τι ἔλεγε ὁ Ρουσσὸ καὶ τὰ κακὰ βιβλία «Δὲν μπορῶ νὰ κυτᾶω κανένα ἀπὸ τὰ βιβλία μου χωρὶς νὰ φρίξω. Ἄντι νὰ μωρφῶμαι, διαφθείρομαι. Ἄντι νὰ τρέφωμαι, δηλητηριάζομαι...» Εἶχε δίκαιον. Ἐλεγε τὴν ἀλήθειαν. Καὶ δὲν ἦτο τυχαῖος ἀνθρώπος ὁ Ρουσσώ. Κάτι πορρομοῖο ἔλεγε καὶ ὁ Λακωνικιστὴρ «...Δὲν ἔχωμε πολλὸν καιρὸ νὰ χάνωμε ἄσκοπα, πολὺ δὲ περισσότερο νὰ καταγινώμεθα μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων [ἐκείνων] ποὺ ἀποτελοῦν τὸν βόθρον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τὰ ὁποῖα παραδίδονται ἀπὸ τὰ στολιζόντων, σκεπάζον φοβερὴ διαφθορά».

Ἀῦριον τὸ τέλος

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία ἐπιστολή τοῦ στρατηγοῦ Σκουλά εἰς ἀπάντησιν θιβλίου τοῦ κ. Κελαϊδῆ

9ον Ρίπτουν τότε κάτω τὰ τουφέκια καὶ σφύρον τὰ ξίφη. Μαινῶδεις ἐπιπύκτουσιν κατ' ἀλλήλων ὡς λέοντες. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν διήρκεσεν ὁ σπαραγμός. Καὶ τίποτε ἄλλο δὲν διεκρίνετο διὰ τὸν θεατὴν, παρὰ τὸ λαμ- ποκόπημα τῶν ξιφῶν εἰς τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου καὶ κονιορ- τὸς σηκωνόμενος εἰς νεφέλας, μέσῃ εἰς τὸν ὁποῖον συνεστρέ- φετὸ ἕνας ἄμορφος ὄγκος.

Τέλος ὁ Ρεμεντάνης, αἰσθαν- θεὶς ἐκλιπούσας τὰς δυνάμεις καὶ τὴν ἀντοχὴν του, τρέπεται εἰς φυγὴν. Ὁ Ζαννομάρ- κος τὸν ἀκολουθεῖ κατὰ πό- δας. Σὺν τῷ θηρίῳ τὸ θήρα- μα. Παρὰ τὴν θέσιν Ἀμαλό- λακίον τὸν καταφθάνει καὶ τὸν συλλαμβάνει τρέχοντα εἰς τὸν κατήφορον ἐντὸς τοῦ ἐλαι- ὄνου. Τὸν πιάνει καὶ τὸν κρε- μᾶ ἀπὸ τὰ πόδια, μὲ τὸ κεφάλι κάτω, ἀπὸ κλάδον ἐλαίας Ἀμείως τοῦ στήθος καὶ τοῦ βγάξει τὸ σηκόν, ὅ- πως εἰς τὰ σφύγια καὶ μέρος μὲν τοῦ σηκότητος κατέφαγε, μέρος δέ... ἠνάγκασε—κατὰ τὴν παραδοσιν—νὰ φάγη αὐ- τὸ τὸ ἴδιον ἄμμα, ζῶν ἀκόμη... Ἐπειτα τοῦ ἐβγαλε τὰ ἐντέ- ρα καὶ τὰ ἐξήπλωσεν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων, εἰς διά- κρίσιν τῶν ὀρνέων.

Παρέλαβε δὲ μαζί του καὶ ἐμέ- ὡς καὶ τὸν μικρότερον ἀδελ- φόν μου Παναγιώτην. Ἐκ τῶν ρηθέντων ἀδελφῶν μου ὁ μὲν Ἀντώνιος ἢ Ἀναγνώστης ἐφο- νεύθη μαχόμενος κατὰ τῶν Τούρκων εἰς Χοιρόσπηλιον Κυ- συνίας 1866, ὁ δὲ Παναγιώτης εἰς τὴν ὀνομαστὴν μεγάλην μάχην τῶν Μπουτσουναρίων. Τοῦτου τὴν κεφαλὴν ἀποκόψα- ντες οἱ Τουρκοκρήτες μετέφε- ρον καρφωμένην διὰ λόγχης εἰς Χανιά, χαίροντες καὶ κηρύ- ττοντες ὅτι ἡ κεφαλὴ αὐτῆ ἦτο ἰδική του (ἡ ὁποία ἦτο μάλλον ποθητὴ εἰς αὐτούς). Μετὰ ἄκ- τήμησον περιόδειαν ἀνὰ τοὺς ἀγίους τόπους ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν Κρήτην, φέροντες πλέ- ον τὰ ὀνόματα Χατζῆ Παπᾶς Γιάνναρης (ὁ πατὴρ μου) καὶ Χατζῆ Μιχάλης Γιάνναρης (ἐ- γώ) καὶ Χατζῆ Παναγ. Γιάν- ναρης ὁ ἀδελφός μου.

Ὅταν ἐκηρύχθη ὁ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας κλη- θεὶς Κριμαϊκὸς πόλεμος, ὅστις ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ λάβῃ καὶ

Ἑλλάς τὰ ὄπλα.—τὸ γνωστὸν κίνημα τῆς Καλαμιάκας—ἐξά- νέστησαν καὶ τινες νησιῶται ἐκ τῶν ὑποδούλων, ὡς καὶ Κρήτες τινες. Μεταξὺ τῶν συμ- μεριζομένων τὸ διάβημα τῶν τελευταίων ἤμην καὶ ἐγώ, ὁ ὁποῖος, καταβιβάσκόμενος ὑ- πὸ τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας, ἐ- πενόησα νὰ ζητήσω καταφυ- γὴν εἰς τὴν ἐν Ἀκρωτηρίῳ μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅπου παρέμεινα ἄρκετοὺς ἡμέ- ρας. Ἐκεῖ διαμένων ἐπέεζο- μην ὑπὸ τῶν μοναχῶν καὶ ἰδία τοῦ ἡγουμένου Γερασί-μου (κατόπιν ἐπισκόπου Κισ- σάμου) νὰ χειροτονηθῶ δια- κόνος καὶ νάσπασθῶ τὸ ἱερα- τικὸν στάδιον. Ἐγὼ ὁμῶς ἀ- πεφυγον τοῦτο, προτείνων ἀ- νοβολὴν διὰ καταλληλοτέραν ἐποχὴν. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἡ ἀνα- βολὴ δὲν ἐπερνε τέλος, οἱ μο- ναχοὶ ἐμφοχράνθησαν ἐναντίον μου.

(Συνεχίζεται)

"ΤΟ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΙΝΕ ΦΩΣ,"

Τοῦ κ. **Γ. Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΚΗ**

Γ' 2 (Τελευταῖον)

Νὰ διαβάσωμε βιβλία, ὄχι ἀπλῶς γιὰ τίς γνώσεις, μὰ καὶ γιὰ νὰ δημιουργήσωμε φρόνημα καὶ χαρακτήρα. Γιὰ νὰ γινώ- μεθα χρησιμότεροι καὶ καλύτε- ροι. Νὰ τελειοποιούμεθα. Νὰ ἀνυψούμεθα πνευματικῶς, νὰ κατακτοῦμε τὸ ἀγνωστο καὶ νὰ ἐξαγιαζώμε τὸ γνωστό, τὴν ἴ- δια τὴν ζωὴ μας. Φῶς καὶ γνῶ- σις καὶ μάθησις, νὰ οἱ σημερι- νές ἀνάγκες ποῦ πνίγουν τὴν ζωὴ! Δὲν μᾶς λείπουν τὰ ὀλι- κά αγαθὰ. Δὲν στερούμεθα τί ποτε. Ὅλα ὑπάρχουν πλοῦσιον. Ἐπειδὴ ὁμῶς ὑπάρχει σκοτά- δι στὴν διάνοια καὶ στὴν ψυ- χή, ἐπειδὴ λείπει ἡ ἀρετὴ, γί- νεται ἀνίσος καὶ κακὴ χρῆσις τῶν αγαθῶν καὶ ἐπέρχεται ἡ δυστυχία. Ἐνα μέσο, γιὰ ἕνα καλύτερο κόσμο, ὁποτελεῖ τὸ βιβλίον. Ἐἶναι φῶς, ποῦ μᾶς χρειάζεται. Κι' εἶναι συγχρό- νως μία δύναμις, ποῦ ὀβνεῖ τὸ φῶς ποῦ ὑπάρχει ἐντόμισα. Τὸ εἶδος κι' ἡ ἐκλογὴ του θὰ δώσῃ τὸ φῶς ἢ θὰ τὸ σβύσῃ. Ἐδῶ ὁμῶς γεννᾶται τὸ ἐρω- τημα: τί λοιπὸν νὰ διαβάσω- με, ποῖα βιβλία ἀεῖζον, πῶς θὰ κάνωμε τὴν ἐκλογὴν των; Εὐτυχὸς εἶναι εὐκολὴ ἡ ἀπά- ρτησις. Ὅτι πορέχει στὴν ψυχὴ τὴν μὀρφωσιν τῆς εὐσεβείας καὶ τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν πράγματων εἶ- ναι καλόν. Πρῶτό δὲ σὴν σει- ρὰ τῶν βιβλίων στέκεται ἡ Ἁ- γία Γραφή, τὸ αἰώνιον βιβλί- ον, ποῦ τὸ περιεχόμενον του δὲν νικᾶται ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ τίς ἐποναστάσεις τοῦ ἀνθρω- πίνου πνεύματος, δὲν ἀλλά- ζει, δὲν παρέρχεται.

Εἶναι μοταίπονια, ἂν δὲν γνωρίζουμε καλά τὸ βιβλίον αὐ-

τό, τὴν συνεχῆ φωνὴ τοῦ Θεοῦ πάνω στὴν γῆ μας, νὰ ζητοῦ- με ὅ,τι δήποτε ἄλλο. Μὲ γνώ- μονα ὕστερα τὸ βιβλίον αὐτὸ μπορούμε νὰ κρίνωμε κάθε ἄλ- λο βιβλίον. Ὑστερα τὸ ἔργον τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ἔργα τῶν σοφῶν προγόνων μας, τὰ ἔργα τῶν ἐκλεκτῶν πνευματῶν τῆς ἀνθρωπότητος χθές καὶ σήμερα. Μπορούμε νὰ κρίνωμε ἕνα βιβλίον καὶ βλέποντας τὸ ἔργον τῆς ζωῆς ἐκείνου ποῦ τὸ ἔγραψε, τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἀντίκρυζε τὴν ζωὴν, τὸ νόημα ποῦ εὗρισκε σ' αὐτὴν, ἀναλόγως τῆν κο- σμοθεωρίαν του. Εἶναι ἐπόμε- νον ὅτι ἄνθρωπος ποῦ ὀρμᾶται ἀπὸ ὀλισθητικὰ προϋποθέσεις καὶ ποῦ περιορίζει καὶ νοθεύει τὸ νόημα τῆς ζωῆς στὸν κύκλο τῶν πέντε αἰσθησέων καὶ τῶν ἐνοστικῶν του, δὲν ἡμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ σὰν ὀδηγός, δὲν ἡμπορεῖ νὰ προσφέρῃ μιὰ ἀληθινὴν ἀξία.

Μὴ νομισθῆ, ὁμῶς, ὅτι θεο- ποιούμε τὸ βιβλίον. Εἶναι μέ- σον γιὰ σνοπούς καὶ ἐπιδιώ- ξεις ὀψηλές. Ἐτσι, σὰν μέσον πρέπει νὰ τὸ ἀντιλαμβανόμε- θα. Ἐξ ἄλλου, ἂν μέσα ἀπὸ τὴν βάθη τῆς ψυχῆς μας δὲν πηγάζει τὸ ὕψηλό καὶ τὸ ὀραῖο τὸ αἰώνιον, ὁ πόθος γιὰ ἕνα σκοπὸ καλύτερο μὲ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην—τότε ἐλα τὰ ἄλλα φτωχὰ καὶ κρῶα. Καὶ ἐ- ἔριζει νὰ θυμηθῶμε ἐδῶ τὸ στί- γμα τοῦ Γκαίτε στὸ Φῶσος:

Ἐμὴν ἔχεις τὰ βιβλία γι' ἄγια
(βρῦση
δπου γιὰ πάντα ξεδιψᾶ κανεῖς;
Ποτέ σου τὴ δροσιά δὲ θὰ τὴ
(βρῆς,
ἂν μέσα ἀπ' τὴν ψυχὴ δὲ σοῦ
(ἀναβρῦσει),

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἡ γέννησίς μου.— Τα-
ξείδιον εἰς Ἱερουσαλήμ.
—Ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος.
—Καταφυγὴ μου εἰς Μο-
ναστήριον.— Ἡ συμπλο-
κὴ τοῦ Κυρτομάδου.—
Φυλάκισις καὶ ἀποφυλά-
κισις μου.

Ἐγεννήθην εἰς τὴν ὀρεινὴν κωμόπολιν τῶν Δόσκων κατὰ τὸ 1832 τὴν αὐτὴν ἡμέραν με- τὰ τοῦ ὀμοχωρίου μου καὶ οὐ νταγωνιστοῦ μου Νικ. Ι. Μάν- δακο, ἐκ πατρὸς μὲν Ἰωάν- νου Ἐμμ. Γιάνναρη ἢ Χατζῆ Παπᾶ υλοῦ τοῦ Γιαννορθα- σκάλου, ἐκ μητρὸς δὲ Μαρίας Α. Ψυγοῦδης ἢ Μανωϊλικῆς. Παρὰ τῶν ἀειμνήστων γονέων μου ἔμαθον τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἢ κολυβογραμματα. Κατὰ τὸ 1849 ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός μου Ἀντώνιος ἢ Ἀναγνώστης, λλον ἀγαπητός εἰς τοὺς γονεῖς μου καὶ εἰς ὄλους τοὺς Λα- κκιώτας συνέλαβε τὴν ἰδέαν, χωρὶς νὰ «βιάζεται ὀπ' ὀδε- νὸς ἐγκλήματος ἢ ἄλλης αἰτί- ας νὰ μεταβῆ εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ τινὸς ἄλλου ἐξαδέλφου μου Ἐμμ. Μιχαέλου, ὅπου ἀμφότεροί κατατάχθησαν εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον. Ἐ- νεκα ὁμῶς τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀδελφοῦ μου ἢ μητρὸς μου ἔ- σκασε ἐκ τῆς μεγάλῃς τῆς λύ- πης.

Ὁ δὲ δυστυχὴς πατὴρ μου, ἐλθὼν ἐν ἀπελπισίᾳ καὶ μὴ ἔ- χων πῶς νὰ διασκεδᾷσῃ τὴν στενοχωρίαν του συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς εἰς Ἱεροσόλυμα ὡς προσκυνητοῦ μεταβάσεώς του.

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΗΛ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία επιστολή του στρατηγού Σκουλά εις απάντησιν βιβλίου του κ. Κελαϊδῆ

10ον

Καί ἡναγκάσθη μετὰ τινος ὁμοχωρίου μου Γ. Κωνσταντῆκ, καταφυγόντος ἐπίσης ἐκεῖ, νάναχωρήσωμεν καί δια νυκτός δευθάντες μετέβημεν εἰς ἄλλην μονήν, τήν εἰς Ρεθύμνην ὑπαγομένην, τοῦ Πρέβελη, παρουσιασθέντες εἰς τοῦς ἐκεῖ μοναχοῦς ὡς τσιμαῖροι (δόκιμοι μοναχοί). Μετὰ ἐνός μηνός δέ παραμονήν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ, ἄλλη μονή μᾶς ἐφιλοξένει, ἡ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἑπανωσῆφης εἰς τὸν Νομόν Ἡρακλείου, Ἐπροβάλαμεν καί ἐκεῖ τήν αὐτὴν πρόφασιν τοῦ τσιμαῖρου, μετῴμισθέντες συγχρόνως ἐγὼ μὲν εἰς Σταύρον, ὁ δὲ σύντροφός μου εἰς Σάβαν, ἐκ Σελίνου δῆθεν ἀμφότεροι.

Ἐκεῖ ὑπέστημεν περισσοτέρας περιπετείας, διότι ἐστάλημεν πρὸς κολλιέργειαν ἐκκλησιαστικῶν ἀμπελώνων εἰς Χουδέτσι, ὅπου ἤλθομεν εἰς ρῆξιν μετὰ τοῦ τοπάρχου Τούρκου διότι εὐθιμήσαντες ἐτραγου-

δήσαμεν ποίημα ὑπὲρ τῆς Ρωσικῆς τότε ἐξεγέρσεως, κατὰ τῆς Τουρκίας. Τοῦτου ἕνεκα συνελήφθημεν καί ἐφυλοκισθημεν, ἀλλ' ἠλευθερώθημεν τῇ προστασίᾳ τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς. Ἐν τούτοις ἡμεῖς θυμωθέντες ἐγκατελείψαμεν τὴν μονὴν καί παραλαβόντες ζῶα τινὰ πρὸς πώλησιν ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ χωρίον μας τοὺς Λάκκους.

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ ΕΠΙ ΚΡΙΜΑΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ἡ ἐπὶ Κριμαϊκοῦ πολέμου τότε συμμαχία τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων κατὰ τῆς Ρωσσίας, ἤτοι ἡ παρά τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ὑπεράσπισις τῆς Τουρκίας κατὰ τῆς Ρωσσίας, τοσοῦτον θράσος ἐνεποίησεν εἰς τοὺς Μουσουλμάνους τῆς Κρήτης, κατὰ τῶν χριστιανῶν, ὥστε παντοίας καὶ πολυεῖδεις ὠμότητας καὶ ἀνομίας κατ' αὐτῶν εἰργάζοντο. Οἱ κάτοικοι τῶν Χανίων.

ἕνεκα τῶν κατ' αὐτῶν ὕβρεων καὶ σκληροτήτων, δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσι πλέον τῶν οἰκίων των, φοβούμενοι μὲν χάσων καὶ οὐτὴν τὴν ζωὴν των. Οἱ δὲ ἔξωθεν εἰσερχόμενοι εἰς τὴν πόλιν τὰ κακὰ τῆς μοίρας των ὀφίσταντο. Πολλοὶ εἰσερχόμενοι συνελαμβάνοντο ὑπὸ τῶν κρασῶν τούτων ἀνθρώπων καὶ ὑπεχρεούντο νὰ καθορίζωσι τὰ ἀφοδευτήρια ἢ ὑπεβάλλοντο εἰς ἄλλας ὁμοίας αἰσχρὰς ἐργασίας. Πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστιανοῦ ἐτίβητο ἡ κόπρος τοῦ ζώου, τὸ ὁποῖον ὠδήγει εἰς τὴν πόλιν. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ ὅσα ἐπαγοῦντο οἱ ἐν τῇ πόλει ζῶντες ἢ οἱ ἐκ τῶν περὶ εἰσερχόμενοι χριστιανοί.

Ἡ ΣΥΜΠΛΟΚΗ ΤΟΥ ΚΥΡΤΟΜΑΔΟΥ 2 ΕΝΑΝΤΙΟΝ 20

Ὅταν δὲ ἔπεσον ἡ Σεβαστοπόλις καὶ ζῆνετο ἡ συνθήκη, οἱ Μουσουλμάνοι ἐώρταζον κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου διὰ τὴν ἐπιτυχὴ καὶ ὠφέλιμον διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Τῆς τοιαύτης δὲ πανηγύρεως γενομένης ἐν Χανίοις, ἐξῆλθον εἰπετα μερικοὶ Μουσουλμάνοι εἰς τὴν πλησίον κώμην Κυρτομάδον, μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχουσαν τῶν Χανίων, διὰ νὰ κάμουν καὶ μεθεόρτια. Ἦσαν περὶ τοὺς εἴκοσι. Μὲ ὄργανα μοζιτῶν καὶ ἄλλας προετοιμασίας.

Ἐσταμάτησαν εἰς παρόδιον μαγαζεῖον καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου τακτοποιήσαντες τὰς τραπέζας, ἤρχισαν νὰ πίνουν καὶ νὰ ἐξεμοῦν συγχρόνως τὰς χυδαιοτάτας ὕβρεις καὶ βλασφημίας κατὰ τῶν χριστιανῶν, ὡς ὁμοθησκῶν τῶν Ρώσων. Ἐγὼ τότε κατὰ τὴν ἐυρέθη ἐν Κυρτομάδῳ μετὰ τινος ἄλλου συγγενοῦς μου Μιχαὴλ Γιανναράκη ἐκ Σφακίων, ἐγγόνου καὶ τοῦτου ἐκ μητρὸς τοῦ Γιανναροδασκάλου, περιποιούμενοι τὴν ἐκεῖ πατρικὴν ἡμῶν περιουσίαν.

Ἐμάθομεν δὲ τότε παρά τῶν χριστιανῶν τὰς βλασφημίας καὶ τὰς σπειλάς τῶν Ταύρκων, οἱ ὅποιοι ἔλεγαν πρὸς τοὺς χριστιανούς «Τώρα ποῦ πήρε ὁ διάβολος τὸν Θεόν σας (τὸν Νικόλαον τῆς Ρωσσίας) θά σᾶς πάρῃ καὶ σᾶς.

Ἀῦριον τὸ τέλος

ΕΡΧΕΤΑΙ Ἡ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΚΛΟΓΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΕΙΣ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ

Ἐκ τοῦ Γραφείου Εὐρέσεως Ἐργασίας ἀνακοινῶνται ὅτι, ἐπικειμένης τῆς ἀφίξεως τῆς Γερμανικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπιλογῆς ὑποψηφίων μεταναστῶν διὰ Δ. Γερμανίαν, οἱ ἐγγραφέντες διὰ τὴν ὡς ἄνω αἰτίαν, δέον ὄπως, προσέρχονται εἰς τὸ Γραφεῖον Εὐρέσεως Ἐργασίας κατὰ τὰς ὥρας 8—13 μ. μ., ὡς κάτωθι:

Α) Οἱ δηλώσαντες ὡς κურίαν εἰδικότητα ἐργάτου καὶ διαμένοντες εἰς τὴν πόλιν τῶν Χανίων τὴν 22αν καὶ 23ην Φεβρουαρίου. Οἱ λοιποὶ τῆς αὐτῆς εἰδικότητος οἱ καταγόμενοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Νομοῦ Χανίων τὴν 24ην—25ην καὶ 27ην Φεβρουαρίου.

Β) Οἱ δηλώσαντες οἰκοδομικὰς εἰδικότητας πάσης κατηγορίας (κτίσται, ἐλαιωχωματισταί, λατόμοι κλπ.) καὶ καταγόμενοι ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ Νομοῦ Χανίων, τὴν 28ην καὶ 1ην τοῦ μηνός Μαρτίου.

Γ) Οἱ δηλώσαντες εἰδικότητας Βιομηχανίας Μετάλλου (μηχανουργοί—σιδηρουργοί—ἐφαρμοσταί, συγκολληταί, ἡλεκτρολόγοι κλπ.) τὴν 2αν, 3ην καὶ 4ην Μαρτίου ἐξ ὀλοκλή-

ρου τοῦ Νομοῦ Χανίων.

Δ) Οἱ ἐκ τοῦ Νομοῦ Ρεθύμνης καταγόμενοι, ἀνεξαρτήτως εἰδικότητος δέον ὄπως προσέλθωσιν 1) Οἱ ὑπὸ στοιχείου Α—1 τὴν 8ην Μαρτίου 2) Οἱ ὑπὸ στοιχείου Κ—Ν τὴν 7ην Μαρτίου καὶ 3) Οἱ ὑπὸ στοιχείου Ξ—Ω τὴν 8ην Μαρτίου.

Ε) Πάντες οἱ λοιπῶν εἰδικότητων ἀνεξαρτήτως Νομοῦ δέον ὄπως προσέλθωσι τὴν 9ην καὶ 10ην τοῦ μηνός Μαρτίου ἐ. ε.

Ἐπισημαίνονται δὲ νὰ προσκομίζωσι μετ' ἑαυτῶν. α) Δελτία ταυτότητος ἢ ἀπολυτήριον στρατοῦ. β) πάντα τὰ ἐλλείποντα δικαιολογητικὰ εἰδικότητος ἐφ' ὅσον δὲν προσκομίσθησαν εἰσέτι. γ) Βιβλιάρχιον τοῦ Ι.Κ.Α. ἐφ' ὅσον κέκτηνται.

Οἱ συμπληρωματικῶς ἐγγραφέντες δύνανται νὰ προσέρχωνται καθ' ἑκάστην εἰς τὸ Γ. Ε. Ε. κατὰ τὰς ὥρας 12—14 μ. μ. πρὸς λήψιν πληροφοριῶν.

Σημειοῦται ὅτι ἰδιαίτερα εἰδοποιήσεις δὲν θὰ σταλῶσι.

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ Χ' ΜΙΧΑΛΗ ΓΙΑΝΝΑΡΗ

Μία επιστολή του στρατηγού Σκουλά εις απάντησιν βιβλίου του κ. Κελαϊδή

11ον (τελευταίον)
'Ακούσαντες αὐτὰ ὁ ἐξάδελφός μου καὶ ἐγὼ ἀπεφασίσαμεν νὰ κτυπήσωμεν τοὺς ὕβριστάς.

Ἐπλίσθημεν λοιπὸν μὲ μαχαίρας καὶ ἤλωμεν εἰς τὸ μικρὸν ὀθωμανικὸν τοῦ Μεμέτη καφενεῖον εἰς τὸ ὁποῖον εἴνετο ἡ διασκέδασις. Οἱ Τούρκοι μὲς εἶδαν, μᾶς ἐκάλεσαν καὶ μᾶς ἐτρέτασαν δύο ποτήρια. Τότε ὁ μὲν σύντροφός μου πρόεπεν ὑπὲρ τοῦ κερνάντος ἡμᾶς Ὀθωμανοῦ ἐγὼ δὲ μὴ ὑποφέρων τὰς ὕβρεις τῶν κατὰ τῆς Ρωσσίας καὶ τῶν χριστιανῶν, προέπιον δημοσίᾳ καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἰς ὑγείαν τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου τῆς Ρωσσίας, ζητωκραυγᾶς συγχρόνως ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς Τουρκίας.

Τοῦτο φυσικὰ πολὺ ἐπέεραξεν αὐτοὺς ἀλλὰ ἡ ἄγανάκτησις τῶν δὲν ἐξέσπασεν ἀκόμη, ὥστε νὰ προκληθῆ συμπλοκή ὧστε ὅμως οἱ ἴδιοι

αὐτοὶ, στρώσαντες τὸ τραπέζι πρὸς εὐωχίαν εἰς τὸ προαύλιον ἐζήτησαν νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ ἄλλας τὰς λυχνίας τοῦ μαγαζιῦ, ἀδιαφοροῦντες διὰ τοὺς ἐνόχους εὐρισκομένους χριστιανούς, τότε ἡμεῖς οἱ δύο ἐξωμήσαμεν κατ' αὐτῶν καὶ ἐθραύσαμεν τὰ μουσικὰ ὄργανα τῶν, αὐτοὺς δὲ, κτυπῶντες ἄλλους μὲν ἐλάθων καὶ ροπάλων, ἄλλους δὲ διὰ μαχαιρῶν, ἐτραυματίσαμεν βαρῶς, διαλύσαντες τὸ μόνον ἀρχόμενον συμπόσιον. Ἐπὶ μισήν ὥραν περίπου διετρεῖτο ἡ συμπλοκή. Ἐκ τῶν πληγωμένων ἄλλοι μὲν κατάρθωσαν μόνον τὸν νὰ φθάσωσιν εἰς Χανιά περὶ τοὺς ἑπτὰ δὲ κατακοίτοι καὶ ἡμιθανεῖς μετεφέρθησαν ἀπὸ τρίτους εἰς Χανιά πρὸ τοῦ Διοικητοῦ, ὅπου ἐδεικνυον τοὺς μώλωπας, τὰς τρυπημένας κεφαλὰς τῶν καὶ τὰ φορέματά τῶν, πλήρη ὀπῶν ἐγχειριδίων. Ἡμεῖς δὲ διαπράξαντες ταῦτα, φεύγοντες ἀνήλωμεν

εἰς Λάκκους.
ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ—ΦΥΛΑΚΙΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΜΑΣ—Ο ΒΕΛΗ ΠΑΣΣΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΜΑΣ

Ἐπακολούθη τὴν ἐπομένην θυμωθεὶς ἐστειλε στρατὸν εἰς Λάκκους καὶ συνέλαβε περὶ τοὺς εἰκόσις πέντε συγγενεῖς μας, τοὺς ὁποίους ἐρρίψεν ἀντὶ ἡμῶν εἰς τὰς φυλακάς.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐνῶ ἡμεῖς ἠτοιμαζόμεθα νὰ ἀναχωρήσωμεν διὰ τὴν Ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἦλθε νέος διοικητής, ὁ Βελη Πασσάς, υἱὸς τοῦ τότε Μ. Βεζύρου Μουσταφᾶ, ὅστις καὶ ἀπεφυλάκισε τοὺς συγγενεῖς μας, ὑποσχέθει εἰς αὐτούς, ὅτι καὶ ἡμεῖς βὲν ἔχομεν νὰ πάθωμεν τίποτε, ἀλλ' ὅτι θὰ ἀμνηστευθῶμεν ἡμῶν παρουσίασθῶμεν πρὸ αὐτοῦ. Οἱ συγγενεῖς μας, πλανηθέντες καὶ πιστεύσαντες εἰς τὰς ὑποσχέσεις, ἦλθον καὶ ἐπίεσαν καὶ ἡμᾶς νὰ παρουσιασθῶμεν εἰς Χανιά, ὅπου καὶ ἐγένετο, ἀλλ' ὅμως ἀντὶ ἀμνηστείας ἐρρίφθημεν εἰς τὰς φυλακάς, τὸ πασαῖον προφασισζόμενος πείσιν ἐκ μέριμνῶν τῶν προξένων, οἵτινες ὡς ἔλεγεν, ἐθεώρησαν καὶ ἑαυτοὺς πρεσβεβλημένους ἐκ τῶν ἐν Κυρτομάδῳ διαδραματιζομένων, ἄφοδ' ἡμεῖς τὴν Τουρκίαν συναεράχου καὶ αἱ ἄλλαι Δυνάμεις—καὶ διότι προσέτι ἡ θέσις τῶν Τούρκων πλεγωμένων ἐξηκολούθει νὰ εἶναι δεινή.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ διεκόπη ἡ ἐξιστόρησις τῆς Βιογραφίας τοῦ Χ' Μιχαλῆ ὑπὸ τοῦ Γαβριηλῆ διότι ἐπῆλθον οἱ Βαλκανικοὶ πόλεμοι καὶ τὰ μετ' αὐτοὺς γεγονότα.

Ἡ ΕΥΘΥΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΙΝ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. **ΙΓΝΑΝΤΙΟΥ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ.**

Πολλές φορές στὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος (περασμένης καὶ σύγχρονης) συναντᾶ κανεὶς γεγονότα καὶ περιστατικά, πού ἀλλήθως προκαλοῦν τὸν ὀκτον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν. Εἶχμεν γράψῃ πρὸ ἡμερῶν στὴν ἔγκρητη αὐτὴ ἐφημερίδα, πὼς στὸ Παρίσι ἰδρύθηκε μιά Σχολὴ γιὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται οἱ γυναῖκες πὼς νὰ κατακοῦν τοὺς ἄνδρες. Δὲν παρουσιάζονται ὅσοι χωρὸς μόνο τέτοια φαινόμενα θλιβερὰ στὴν ἐποχὴν μας. Τὸ καλοκαίρι πού ἐπέερασε ὁ Ἰταλὸς Ἐμάν εἶχε προφητεύσει γιὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου κ' εἶχε ἀναστατώσει τὸν κόσμον μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχωμε καὶ αὐτοκτονίες.

Δὲν ἐπέερασε πολὺς καιρὸς καὶ τὸν Δεκέμβριον πού μᾶς ἐπέερασε διαβάσαμε στὴν ἐφημερίδα σὲ μιάν Ἀθηναϊκὴν ἔτι «Ἡ καταστροφὴ τῆς ἀνθρωπότητος θὰ συντελεσθῇ τὸ ἔτος 202, ἡμέρα Παρασκευῆ, 13 Νοεμβρίου». Κι' αὐτὸς πού κάνει αὐτὴν τὴν προφητείαν δὲν εἶναι ἕνας ἀπλοῦς ἄνθρωπος, οὔτε θρησκώλιπτος ἢ ὁπαδὸς κάποιας φανατικῆς ἀρέσεως. Εἶναι ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰλλινόις Χάυντ Φόν Φόρστερ.

Τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἴσως δὲν εἶναι καὶ τόσο τραγικόν. Τραγικὸν τῆς προφητείας αὐτῆς περὶ συντελείας τοῦ κόσμου εἶναι ὅτι λαχρρίζεται ὁ φόν Φόρστερ καὶ τὰ μέσα πού προτείνει γιὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ συντελεία ἐκείνη τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ ποῖα εἶναι αὐτά; «Τὸ πρῶτον μέτρο γράφει, εἶναι ἡ ἀμερὴ ἐπιβολὴ βαρῆς φορολογίας στὶς οικογένειες πού ἔχουν περισσότερα ἀπὸ δύο παιδιά». Ἐφθάσε στὴ συνταγὴ αὐτῆ, διότι «μὲ τὴν αἰσθησὶ τῆς ἀνθρωπότητος, λέγει, οἱ ἄνθρωποι θὰ πεθάνουν ἀπὸ ἀσφυξία! Ὡ Θεέ μου! Ἐσὺ δημιουργῶντας τὸν ἄνθρωπον ἔλεγεσ καὶ ἐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρῶσατε τὴν γῆν κατακυριεύσατε αὐτῆς». (Γένεσις 1,28) κ' ἐρχόμενος ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι καὶ μάλιστα οἱ μορφωμένοι καὶ προφητεύουμε συντελείας τοῦ κόσμου, ἐνῶ ὁ Υἱὸς Σου μᾶς εἶπε «οὐχ' ὅμως ἔστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ» (Πράξ. 1,7). Μπαίνομε στὰ σχέδια του καὶ δὲν ἀναγνωρίζομε τὸν Νόμον Σου. Ποιὸς θὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς νύσση ἀπὸ τὴν Δευτέρα Παραύσια σου; Νὰ ἐπρώτευσῃ στὴν προφητείαν τοῦ ὁ Φόρστερ πνευματικὰ μὲς θάταν κάπως ὀλοφερτὸ, ἀλλὰ βαρεῖς φορολογίες στοὺς πολυτέκνους, αὐτὸ εἶναι τραγικὸν καὶ ἀποροῦμε γιὰτὶ δὲν διεμαρτυρήθη κανεὶς μέχρι σήμερον.

Στὸν αἰῶνα μας, πού λιγὸ σκεψομε ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν οικογένειαν καὶ πού τὰ ἤθη ἀμβλύθησαν, σήμερον πού ὁ ὕλισμός ἀντικατέστησε καὶ τὰ πῶ ὁμορφα συναισθήματα τῆς

ἀνθρωπίνης καρδιάς, ἐρχονται ἄνθρωποι καὶ μάλιστα «διανοούμενοι» καὶ στρέφονται ἐναντίον τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Στρέφονται κανὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ἐπρεπε νὰ κύνουν πρῶτοι τὴν μεταρροφίαν γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐνας ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τῆς συστάσεως τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου εἶνε καὶ ἡ διαίωνις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κ' ἐρχονται οἱ ἠθικολόγοι τῆς ἐποχῆς μας καὶ μὲ διάφορα μέσα διαστρεβλῶνουν τὴν ἠθικὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μιά φορά οἱ πολυτέκνοι, τουλάχιστον στὴ χώρα μας, εἶχαν κάποια ὕποστηριξι. Τῶρα ὅμως μὲ τελευταία διαταγὴ «τὰ τέκνα τῶν πολυτέκνων ὑπόκεινται εἰς τὴν καταβολὴν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς εἰσφορᾶς ὁπαλλασσομένων μόνον τῶν ἐκ τούτων ἀπόρων κατὰ 3/4, ἐνῶ πρῶτα ἀπὸ τῶν ἄλλων. Μιά ἔμμεσοσ καταπολέμησις ἐναντίον τῆς τεκνογονίας καὶ ἐπιθεσις στὰ σχέδια τοῦ Δημοουργοῦ. Δὲν μποροῦμε νὰ ἀπαγορεύσωμε ἐμμέσως ἐδῶ—τὴν τεκνογονίαν. Ὀφείλομεν νὰ δώσωμε ἐργασίαν στὸν οικογενειάρχῃ καὶ νὰ κάνωμε ὑποφερτὴ τὴ ζωὴ τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου γιὰ νὰ διατηρήσωμε τὴν οικογένειαν. Ἡ ὁμοδικὴ φυγὴ στὸ ἐξωτερικόν, ἴδιως τῶν Ἑλλήνων νέων, ἢ φτώχεια κ' ἢ μιζέρια τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι σημεῖα πὼς οἱ ἄνθρωποι στὰ σχέδια καὶ τὴν ὁμοφάσις τῶν ἀγνόησαν τὸν Θεόν.

Χριστιανέ πού διαβάσεις τίς ἀλήθειες αὐτές, πῶς εἶναι ἡ εὐθύνη σου στὴ σημερινὴ κρίσι; Τί θὰ κάμης διαν βλέπεισ στὰ σχέδια τοῦ Θεοῦ νὰ βάζωμε τὰ σχέδια τοῦ Διαβόλου; Ἡ κρίσις τῆς ἐποχῆς μας δὲν εἶναι μόνον οικονομικὴ, ἀλλὰ καὶ ἠθικὴ. Γιὰ νὰ λυθῇ αὐτὴ ἡ ἐπικίνδυνη κρίσις χρειάζεται νὰ μῆ μπροστά ὁ Θεός. Οἱ Χριστιανοὶ δὲν πρέπει νὰ ἀδιαφοροῦν μπροστά στὰ σύγχρονα προβλήματα. Ἐχομε καθῆκον νὰ φέρωμε τὸν διωγμὸν τοῦ Θεοῦ στὴν ἰσημερινὴν κρίσιμην περίοδο. Ἐσὺ λοιπὸν χριστιανέ μου, τί θὰ κάμης μπροστά στὴ σύγχρονη αὐτὴ κρίσι;

ΔΙΑΒΗΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΙΜΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ

Κατὰ τὴν γενομένην προχθὲς τὸ ἑσπέρας οὐσκεψιν τῶν μελῶν τῆς Διοικήσεως τοῦ Ἐργατοῦπαλληλικοῦ Κέντρου Χανίων, διεπιστάθη ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν διαφόρων τροφίμων εἰς τὴν Ἀγορὰν τῶν Χανίων εἶναι μεγαλύτεραι τῶν ἄλλων ἀγορῶν τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος καὶ αὐτῆς τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν.
Κατόπιν τούτου παρουσιάσθη χθὲς τὴν πρῶταν εἰς τὸν Νομαρχοῦντα Χανίων κ. Εὐσ. Τσιτσιδάμ κλιμάκιον τῆς Δι-

οικήσεως τοῦ Ε. Κ. Χανίων μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν πρόεδρον κ. Κων)νον Πλουμιδάκην, καὶ ἀφοῦ ἀνέπτυξε τὸ θέμα τῶν τιμῶν παρεκάλεσεν ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐνέργεια οὐσιαστικώτερο ελέγχου τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων εἰδῶν καθόσον ἐνῶ τὰ ἡμερομίσθια εἶναι ἀμετάβλητα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ὁκῆς ἡ ἀύρησις τῶν τιμῶν καὶ ἡ καθιέρωσις τοῦ κिलοῦ ἐξέμμενεσε κατὰ 30 ο)ο τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργαζομένων.

ΟΙ ΚΛΗΡΩΘΕΝΤΕΣ ΕΝΟΡΚΟΙ

Ἐπὸ τοῦ Πρωτοδικείου Χανίων ἐκλήρωθησαν διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον οἱ κάτωθι ἑνορκοί:

Α' ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΙ (Ἄνδρες)

Γιαννόπουλος Εὐάγ., Μπρεδάκης Γεωρ., Πετριδῆ Λάζ., Γεωργιάδης Ἀρτ., Μαρκαντωνάκης Εὐτ., Γεωργακάκης Ἐλευθ., Λεβεντάκης Εὐστρ., Γεωργακάκης Εὐάγ., Πετρομιχαλάκης Ἰωάν., Σαριδάκης Γεώργ., Μπιτσάκης Θεμ., Ὀρνειράκης Λυκ., Κουκλάκης Στ., Σοφιανὸς Σπυρ., Σαρρῆς Ἀπόστολος.

ΤΑΚΤΙΚΑΙ (Γυναῖκες)
Πόρταλη Στέλλο, Στυλιανασκάκη Ἄννα, Προκοπάκη Δανάη, Πρωτοπαπαδάκη Ἡλέκτρα, Πλασιδάκη Λιλίσις.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ (Ἄνδρες)
Τρακάκης Ἐμμ., Τζωρτζάκης Κων., Σιγανάκης Γεώρ., Κωσιτάκης Δημ., Τρακάκης Γεώργ., Μαρκοῦλάκης Σπυρ., Μακρινδάκης Γεώρ., Σπυριδάκης Ἰωάννης.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑΙ (Γυναῖκες)
Πανηγυράκη Κατίνα, Μυλωνάκη Ἐλένη.

Β' ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΙ (Ἄνδρες)

Ρουκουτάκης Κων., Περάκης Γεώργ., Λελεδάκης Ἐμμ., Ρημαντωνάκης Ἰωάννης, Τσιγγαλόγλου Νικ., Γαγιάνης Δημ., Ἀνδρονικάκης Γεώρ., Πελεκᾶνος Μιχ., Χατζηδάκης Ἄνασσ., Ροζάκης Γεώργ., Κουρουπάκης Σταῦρ., Καλλιτάκης Ἐμμ.,

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

21κ